

เอกสารประกอบการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน
ประจำปี 2564
สาขา ปราชญ์เกษตรดีเด่น

นายอำเภอ พรมไธสง
บ้านเลขที่ 22/3 หมู่ที่ 13 ตำบลทุ่งควายกิน
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

แบบบันทึกข้อมูลบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

สาขา ปราชญ์เกษตรดีเด่น

- ☐ ยื่นแบบบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง ☐ ยื่นแบบบันทึกข้อมูลโดยคณะทำงาน
☒ ยื่นแบบบันทึกข้อมูลโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์การอิสระหรือหน่วยงานเอกชน
☐ อื่น ๆ (ระบุ.....)

1. ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล

1.1 ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล (นาย/นาง/นางสาว) อำ พรมไธสง

เลขบัตรประจำตัวประชาชน 3 2 1 0 3 0 0 1 1 4 6 8 3 อายุ 56 ปี

เกิดวันที่ 22 พฤศจิกายน 2563 สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ

ระดับการศึกษา ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 อาชีพ เกษตรกร

สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่า ☐ หม้าย

จำนวนบุตร-ธิดา (รวม) 3 คน ชาย 1 คน หญิง 2 คน

บ้านเลขที่ 22/3 บ้านท่ากะพัก หมู่ที่ 13 ถนน -

ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

รหัสไปรษณีย์ 21110 โทรศัพท์ 086-0270954 E-mail -

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประเภททางการเกษตรที่ดำเนินงาน

1.2.1) ประสบการณ์ในการทำงานภาคเกษตร 17 ปี

จุดเริ่มต้นของการเป็นเกษตรกร

“จากทะเลกลับขึ้นฝั่ง”

อาชีพดั้งเดิมของบิดามารดานายอำ คือการก่อสร้างและรับจากทั่วไป โดยบิดามารดาได้ย้ายจากจังหวัดกำแพงเพชรมาทำงานที่จังหวัดระยอง โดยหลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ แล้ว นายอำได้ย้ายจากจังหวัดกำแพงเพชรมาอยู่กับบิดามารดาที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยได้ติดตามพ่อแม่ไปออกทำการประมงน้ำลึก จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๕๓๕ เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายการทำงานประมง เนื่องจากได้พบสภาพพนักงานที่ทำงานโรงงานที่มีชุดเครื่องแบบมีเงินเดือน จึงต้องการทำงานโรงงานบ้าง

“ทำงานโรงงาน วันละ ๔๐ บาท”

ได้ไปสมัครงานที่โรงงานไม่แป้ง ด้วยการที่มีคุณวุฒิชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงได้รับหน้าที่ให้เป็นคนเก็บขยะ ขนของ และงานอื่นๆ ทั่วไปตามแต่จะมีผู้ใช้ โดยได้รับค่าจ้างเพียงวันละ ๔๐ บาท ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ทำงานได้เพียง ๖ เดือนจึงขอลาออก และกลับสู่ทะเลไปทำการประมงอีกครั้ง แต่ครั้งนี้เป็นการทำประมงชายฝั่ง และยังได้ทำสวนผลไม้จำนวน ๖ ไร่ ๒ งานที่อำเภอเขาชะเมาซึ่งแม่ของภรรยาขอให้ครอบครัว

“ทำการเกษตรโดยไม่มีความรู้”

ในช่วงเวลานั้นทำอาชีพประมงชายฝั่งเป็นหลักและทำสวนเป็นอาชีพรอง จากการที่ไม่เคยทำการเกษตรมาก่อนเมื่อได้มาทำสวนผลไม้แล้วได้เกิดความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ยากลำบากมาก มีผลตอบแทนน้อยซึ่งไม่น่าทำ แต่ก็จำเป็นต้องทำสวนต่อไปด้วยเพราะสืบทอดอาชีพจากครอบครัวและเพื่อให้มีรายได้บ้าง โดยในสวนนั้นมีผลไม้หลายชนิดผสมผสานกัน ได้แก่ เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง และนอกจากนั้นยังได้เช่านาของเพื่อนบ้านที่อยู่ข้างเคียงจำนวน ๑๐ ไร่เพื่อปลูกข้าวด้วย

“ไม่มีความรู้ ต้มสุรา เป็นหนี้”

จากการที่ไม่มีประสบการณ์ ทำให้การทำสวนไม่ประสบผลสำเร็จ เกิดปัญหาหลายประการ เช่น ทุเรียนยืนต้นตายผลไม้ขาดความสมบูรณ์ ลูกเล็ก ไม่มีคุณภาพ ประกอบกับปัญหาราคผลไม้ตกต่ำ เช่น จำหน่ายทุเรียนได้กิโลกรัมละ ๓ บาท เท่านั้น จึงทำให้ไม่เห็นผลดีของการทำสวนผลไม้ การดูแลสวนผลไม้ก็จะถามเพื่อนบ้านที่ทำสวนว่าต้องดูแลอย่างไร เช่น การใช้ปุ๋ยสูตรใด ใช้สารป้องกันกำจัดแมลงอย่างไร สารเคมีกำจัดวัชพืชชนิดใด บางครั้งใช้ปุ๋ยและสารเคมีเกินจำเป็นและไม่ได้มีการป้องกัน อีกทั้งเมื่อเพื่อนบ้านบอกให้ไปปรึกษาและซื้อที่ร้านเคมีเกษตรก็ทำตาม โดยไปซื้อและนำมาใช้ตามที่ร้านได้แนะนำ ซึ่งทางร้านให้เครดิตโดยให้นำปุ๋ยและสารเคมีมาใช้ก่อน และให้นำเงินมาจ่ายพร้อมดอกเบี้ยในภายหลัง จึงทำให้เป็นหนี้ร้านจำนวนหนึ่ง ประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท และการดำเนินชีวิตในช่วงนั้นจะมีกิจกรรมประจำวันคือ ช่วงเย็นของวันจะออกทำประมงชายฝั่ง ช่วงเช้าจะนำสัตว์ทะเลที่หาได้ไปจำหน่าย ช่วงสายจะดูแลสวนผลไม้ ซึ่งการออกทำประมงนั้นมักจะต้มสุรากับเพื่อนๆ จนมาเป็นประจำ

ปี ๒๕๔๔ ได้ขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อติดตั้งระบบให้น้ำแบบสปริงเกอร์ตามคำแนะนำของเพื่อนบ้าน ซึ่งทำให้การจัดการง่ายขึ้น และได้ผลผลิตที่มากขึ้นแต่การมีรายจ่ายหลายทาง ทั้งการทำสวน ทำนา และการเลี้ยงดูบุตร ทำให้ครอบครัวต้องหยิบยืมเงินจากเพื่อนบ้านและเป็นหนี้เพิ่มขึ้น โดยเป็นหนี้เพื่อนบ้านรวมประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท

“ทำตามกระแส ขาดทุน เป็นหนี้เพิ่ม”

นอกจากการทำประมงชายฝั่ง ทำสวนและเช่าที่นาปลูกข้าวแล้ว ก็ได้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอีกด้วย เนื่องจากความไม่รู้และต้องการมีรายได้แบบ “หวังรวย” จึงได้ลงทุนทำตามกระแสที่มีผู้นิยมทำในแต่ละช่วง เช่น การเลี้ยงตะพาบซึ่งรอบแรกขาดทุน เนื่องจากมีผู้มาขโมยจับตะพาบที่เลี้ยงไว้หลายครั้ง แต่ได้เลี้ยงต่อมาอีกหนึ่งรอบ ซึ่งพอได้ต้นทุนคืนมาบ้าง แต่การลงทุนรอบที่สามก็ผู้มาขโมยจับตะพาบเช่นครั้งแรกทำให้ขาดทุนและเป็นหนี้เพิ่มมากขึ้น จึงหยุดเลี้ยงไปในที่สุด

และต่อมาได้เปลี่ยนมาเลี้ยงปลาจำนวนมาก แต่ก็ไม่ได้กำไรจนต้องลดการเลี้ยงไป จากนั้นก็ได้มีการเช่านาแล้วแบ่งกันทำกับญาติ แต่ก็ไม่มีรายได้คุ้มค่า ปี ๒๕๔๖ จึงเลิกทำนาแล้วซื้อข้าวบริโภคแทน และมีความต้องการจะขายสวนผลไม้ไปซื้อเรือประมงเนื่องจากถนัดและเห็นว่ามีรายได้มากกว่า แต่ก็ยังไม่ได้ขายจึงยังต้องทำสวนผลไม้ควบคู่ไปกับการทำประมงอยู่เช่นเดิม

“ได้เข้าอบรม ความคิดเปลี่ยน”

ในปี 2546 นี้เอง นายอำพรหมไธสง ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมซึ่งจัดโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ซึ่งเป้าหมายได้แก่ลูกค้าของ ธกส. ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูเกษตรกรพักชำระหนี้ ซึ่ง นางอุบล พรหมไธสง ภรรยาเป็นลูกค้าของ ธกส. จะต้องเข้าอบรม แต่เมื่อได้เห็นหลักสูตรการอบรม จึงขอเข้าอบรมแทนภรรยาด้วยความตั้งใจแรกคาดว่าจะเป็นการอบรมแบบได้ไปพักผ่อนสนุกสนาน ระยะเวลา 4 คืน 5 วัน แต่เมื่อเข้าไปถึงสถานที่อบรม ณ ปฐมโสภ จัหวัดนครปฐม แต่การอบรมครั้งนี้ไม่เป็นไปอย่างที่คาดไว้ เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปฏิบัติธรรม ด้วยหลักคิดการทำงานอย่างไรให้เป็นบุญ และใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

จากการเข้าร่วมอบรมดังกล่าว เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยน “ความคิด” ซึ่งนำมาสู่การเปลี่ยน “รูปแบบการใช้ชีวิต” และ “การทำการเกษตร” ของ นายอำ พรหมไธสง ที่ต้องการเปลี่ยนจากชายประมงขึ้นมาเป็นชาวนาที่มีความสำนึกในคุณค่าแห่งชีวิตทั้งตนเองและเพื่อนบ้าน วันที่เสร็จสิ้นการอบรมนั้นมีทั้งความดีใจที่ได้กลับบ้าน แต่ก็ต้องการความรู้เพิ่มเติม และต้องการหาที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในการเริ่มต้นเปลี่ยนชีวิต จึงได้ปฏิญาณตนเพียงลำพังต่อพระบรมฉายาลักษณ์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในห้วงอบรมว่า จะมีความมุ่งมั่นทำการเกษตรโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิต โดยจะไม่ย่อท้อล้มเลิกก่อนอย่างเด็ดขาด ภายในระยะเวลา ๓ ปี

ปรับเปลี่ยนชีวิต ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

“เริ่มจากการคิดพึ่งตนเอง”

จากการอบรมทำให้เกิดความเข้าใจและศรัทธาต่อการใช้ชีวิตที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตัวเอง หลังจากการอบรมได้ลดการดื่มสุราลงเป็นอย่างมาก จะดื่มเพียงเล็กน้อยเมื่อไปร่วมงานสังคมเท่านั้น ได้พูดคุยกับภรรยาว่าต้องพึ่งตนเองให้มากและต้องปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ให้หลากหลาย สิ่งใดที่ต้องใช้ ต้องกินก็ให้ทำ ให้ปลูก ให้เลี้ยงสิ่งนั้น ซึ่งภรรยาก็มีความประหลาดใจที่สามีเปลี่ยนเป็นคนใหม่ แต่ก็มีควมยินดีและร่วมมือกัน จากการทำตามกระแสโดย “หวังรวย” ก็กลับมาผลิตสิ่งที่ครอบครัวต้องกินต้องใช้ก่อน หยอยปลูกพืชหลากหลายชนิด ให้มีอาหารรับประทานในครัวเรือนโดยซื้อให้น้อยที่สุด

“เลือกในสิ่งที่เหมาะกับตนเอง”

ได้กลับมาทำนา บนพื้นที่นารกร้างของคนอื่น โดยไปขอเพื่อนบ้านทำบ้าง และพื้นที่นาบางแปลงก็เช่าทำบ้าง ได้เริ่มการปรับปรุงดินเดิมจากที่ไถและใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียว ใช้ความรู้จากที่ได้อบรมมาปรับปรุงดินโดยการปลูกพืชตระกูลถั่ว (ถั่วเขียว) และไถกลบ และหลังฤดูทำนาก็ไม่เผาตอซังข้าวแต่ใช้การไถกลบแทน แม้ในระยะเริ่มต้นจะได้ผลผลิตไม่ดก เพราะยังขาดความรู้และไม่มีทักษะเลย แต่ค่อยๆ สังเกตและเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้วจดบันทึกไว้

ได้นำเศษวัสดุรอบตัวทุกอย่างมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ทิ้งอะไรให้สูญเปล่า ได้เริ่มลงมือทำเป็นตัวอย่าง ทดลองทำ ทดลองใช้ ศึกษาหาความรู้เปลี่ยนวิธีการผลิตเดิมๆ จากการใช้สารเคมีในไร่นาก็หันมาปรับเปลี่ยนเป็นการใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมักจากฟางข้าว รวมทั้งเริ่มทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนใช้เอง เช่น น้ำยาซักผ้า น้ำยาล้างจาน น้ำยาล้างห้องน้ำ ทำให้รายจ่ายในครัวเรือนลดลง นอกจากนั้น ยังได้นำผักตบชวาที่ค้างในบ่อเดิมจากการเลี้ยงตะพาบมาทำเป็นปุ๋ยหมักใช้เอง และมีบางส่วนเหลือใช้ก็ได้จำหน่ายให้แก่เพื่อนบ้านใกล้เคียง ทำให้มีเงินทุนคืนจำนวนประมาณ ๗๕,๐๐๐ บาท จากที่ขาดทุนการเลี้ยงตะพาบ

การใช้ชีวิตก็เปลี่ยนแปลงไป ลดการดื่มสุราเมื่อไปหาปลา เมื่อพบกระป๋องหรือขวดก็เก็บกลับมาเพื่อใส่น้ำหมักที่ทำไว้ จากที่เคยเตะทำลายน้ำหมักที่ภรรยาทำไว้เพราะเมา และเห็นเป็นเรื่องไร้สาระ ก็กลับมาทำน้ำหมักใช้เองมากขึ้นโดยใช้วัสดุที่เหลือและเศษปลา จนเพื่อนบ้านบางคนถึงกับบอกว่าสติไม่ดี แต่ก็ไม่ได้ถือโกรธ ย่อท้อหรือน้อยใจแต่อย่างใดมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาอาชีพ ต่อมาได้เลิกการทำประมงชายฝั่งและมุ่งเน้นการทำเกษตรแบบลดการใช้สารเคมี ได้หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอโดยเฉพาะจากการอบรม ได้สมัครเป็นหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อรับความรู้ ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตและถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้วยกัน ได้เข้าอบรม ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องทั้งจากการจัดของ ธกส. และสถานีพัฒนาที่ดินระยอง

“เน้นความหลากหลายทั้งพืช สัตว์ ประมง”

ในพื้นที่แปลงใหญ่ที่สุด จำนวน 15 ไร่ ซึ่งบิดามารดาได้ยกให้ นางอุบล พรหมไธสง ภรรยา นั้นได้มีการทำการเกษตรแบบ “ผสมผสาน” หลากหลายชนิดทั้งการทำนา ไร่สีข้าว สวนหมาก สวนป่า พืชผักสวนครัว ฝาด่าน เลี้ยงปลา สุกร ไก่พื้นบ้าน ทำให้มีปัจจัยที่สามารถนำมาทำอาหารได้มากมายลดรายจ่ายไปได้มาก

“แนวคิดที่ถูก การทำจะถูก”

แนวคิดในการประกอบอาชีพคือต้องการเริ่มจากการทำกินในครัวเรือนให้เพียงพอเป็นอันดับแรก เมื่อมีมากมาเกินกว่าจะบริโภคได้หมดก็ได้แบ่งปันให้ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ซึ่งในแต่ละวันจะมีเพื่อนบ้านมาขอแบ่งปันเพื่อนำไปประกอบอาหาร หรือมาขอซื้ออยู่เสมอ ทั้งข้าวจุกข้าว ไข่ ผักสวนครัวต่างๆ และเมื่อบริโภคเอง แจกจ่ายได้บ้างแล้ว ก็ได้นำบางส่วนไปทำบุญช่วยเหลือศาสนาและสังคม จากนั้นจึงค่อยจำหน่าย เนื่องจากมีความเชื่อว่าเมื่อตนเองบริโภคได้ ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านบริโภคได้ แสดงว่าผลผลิตต่างๆ เหล่านั้นมีคุณภาพ ตนเองมีความรู้ความชำนาญในระดับหนึ่งในการผลิตจึงสามารถจำหน่ายได้ และการที่จะผลิตสิ่งใดเพื่อจำหน่ายนั้นก็มีความคิดว่าต้องทำให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อและจำหน่ายได้คุ้มค่า เช่นปรับเปลี่ยนจากการขายข้าวเปลือกเป็นแกล้งน มาเป็นการขายข้าวสาร และขยายผลเป็นข้าวกล้องหลายๆ สายพันธุ์ เพื่อเน้นจำหน่ายแก่กลุ่มผู้บริโภคที่รักสุขภาพ

“ขยายแนวคิด มีแนวร่วม”

ต่อมาแนวคิดนี้ได้ขยายต่อไปสู่เพื่อนบ้านใกล้เคียง โดยเริ่มจากการแบ่งปันแจกจ่ายให้แก่เพื่อนบ้าน และเพื่อนบ้านนำไปใช้ได้ผลดี จึงได้เริ่มมีการรวมตัวกัน และจัดตั้งเป็นกลุ่มภายใต้ชื่อ “กลุ่มเกษตรกรธรรมชาติ” นอกจากนี้ ตนเองและสมาชิกกลุ่มทำนาปลอดสารพิษ ได้นำวิธีการลดต้นทุนการผลิตข้าวด้วยการทำนาปลอดสารพิษ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากธรรมชาติ การใช้ปุ๋ยพืชสดในการปรับปรุงดิน การคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวด้วยวิธีผสมผสาน ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น จากเดิมผลผลิตเฉลี่ย 400 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 600 กิโลกรัมต่อไร่

“แก้ปัญหา โดยวางแผนแบบมีเหตุผล”

ในการเริ่มต้นทำการเกษตรนั้นมิได้ราบรื่นเสมอไป ได้ประสบปัญหาหลายๆ ประการ หนึ่งในนั้นคือปัญหาความแห้งแล้ง แม้พื้นที่ตำบลทุ่งควายกินจะเป็นพื้นที่ลุ่ม แต่บางปีก็มีการขาดน้ำทำให้ส่งผลกระทบต่อ ข้าว สวน และสัตว์น้ำจึงได้หาทางป้องกันแก้ไขโดยเข้าร่วมโครงการจัดระบบการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน โดยได้ขุดบ่อน้ำไว้สำรองปรับพื้นที่บางส่วนเป็นแบบร่องสวนเพื่อกักเก็บน้ำ ทำให้ลดความเสี่ยงจากการขาดน้ำในการประกอบอาชีพ

“สร้างความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม”

ต่อมา มีแนวคิดจากการที่ได้เห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปลูกหญ้าแฝกและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงปลูกต้นไม้ป่า ประกอบกับความต้องการสร้างสภาพแวดล้อมในสวนให้ส่งเสริมกัน จึงได้ปลูกไม้ยืนต้นเพื่อมุ่งหวังจะช่วยให้มีความชุ่มชื้น โดยเริ่มปลูกยางนาจำนวน 20 ต้น รอบบ่อเก็บน้ำ สาเหตุที่เลือกยางนาเพราะเป็นพืชในพื้นที่ และมีความคิดว่าหากมีพื้นที่ปลูกต้นไม้มากขึ้นจะทำให้สภาพแวดล้อมในชุมชนมีความชุ่มชื้นและฝนจะตกได้ดีขึ้นจึงได้ชักชวนเพื่อนบ้านร่วมกันปลูกต้นไม้ ซึ่งมีผู้เห็นด้วยประมาณ 5 - 6 คน โดยแต่ละคนได้ปลูกต้นไม้ในพื้นที่ของตนเองซึ่งได้พัฒนามาเป็นกลุ่ม “ธนาคารต้นไม้” ในระยะต่อมา

1.2.2) กิจกรรมการเกษตรที่ดำเนินงาน

กิจกรรมผลิตอาหาร ได้แก่

การปลูกข้าว เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแปรรูปจำหน่าย โดยมีแปลงนาทั้งหมด 5 แปลง เป็นแปลงนาของครอบครัว 2 แปลง (11 ไร่) และเป็นแปลงเช่า 3 แปลง (13 ไร่) พันธุ์ข้าวที่ปลูกได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมมะลิแดงมันปู หอมมะลิดำ และข้าวปทุมธานี 1

การเลี้ยงปลา โดยเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย ปลาที่เลี้ยงได้แก่ ปลาดุก ปลานิล ปลาตะเพียน ซึ่งเป็นปลาที่บริโภคอยู่ประจำ เป็นที่ต้องการของตลาดและเลี้ยงไม่ยากนัก

การเลี้ยงสุกร เริ่มมีการเลี้ยงสุกรเพื่อจำหน่ายพันธุ์ แต่ด้วยการขายนั้นถูกกดราคาจำหน่ายจึงปรับลดการเลี้ยงเหลือเพียงการเลี้ยงแบบสุกรหลุม เน้นนำมูลมาใช้ทำปุ๋ยหมัก

- การเลี้ยงไก่** มีการเลี้ยงไก่พื้นบ้านเพื่อบริโภคไข่ และขายทั้งไข่และเป็นไก่เนื้อ ส่วนไก่ตัวผู้ก็จะเน้นผสมและคัดเป็นพันธุ์ไก่ชนจำหน่ายแก่ผู้สนใจ ซึ่งจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าเป็นไก่เนื้อทั่วไปมาก การเลี้ยงเป็ด มีสองสายพันธุ์คือ เป็ดไข่พันธุ์กากี และเป็ดเทศบาบารี (เป็ดไข่) เน้นเพื่อบริโภคในครัวเรือนก่อน แต่มักจะเหลือจำหน่ายอยู่เสมอ
- การปลูกพืชผัก** จะมีสองลักษณะคือปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือน โดยปลูกรอบบริเวณบ้านหลากหลายชนิด ซึ่งบางครั้งก็ได้แบ่งปันให้เพื่อนบ้านหรือมีผู้มาซื้อ และการปลูกเพื่อจำหน่ายจะทำหลังฤดูทำนา ซึ่งดินยังมีความชุ่มชื้นและธาตุอาหารตกค้างอยู่ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน โดยปลูกและจำหน่ายไปจนถึงเดือนพฤษภาคมก็เข้าสู่ฤดูทำนา
- ไม้ผล** มีการปลูกไม้ผลยืนต้นผสมผสานหลายชนิดในสวน ได้แก่ ทุเรียน มังคุด ลองกอง ขนุน มะม่วง มะพร้าว ละมุด ส้มโอ มะขาม ซึ่งพื้นที่สวนนั้นมีอยู่ 2 แห่งคือ สวนผสมที่บ้าน (อำเภอเกลง) และสวนไม้ผลที่อำเภอเขาชะเมา (ของครอบครัว)

กิจกรรมปลูกไม้ยืนต้น

จากความคิดริเริ่มปลูกต้นไม้เพื่อรักษาและดึงดูดความชุ่มชื้น ส่งเสริมเกื้อกูลกับพืชพันธุ์อื่นๆ ก็ได้ปลูกยางนาเพิ่มเติมจากที่ปลูก 20 ต้น ก็ได้ขยายเพิ่มเติมในทุกแปลง และยังได้ปลูกหมากเพื่อจำหน่ายอีกด้วย

การผลิตปัจจัยการผลิต

ได้มีการลดต้นทุนการผลิตในแปลงโดย ผลิตปัจจัยต่างๆ ที่สามารถทำได้เอง ได้แก่ การทำปุ๋ยหมักเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี การผลิตฮอร์โมนพืชจากการหมักพืชผัก ผลไม้ การหมักสมุนไพรและการผลิตสารชีวภัณฑ์ (เชื้อราบีวเวอร์เรีย ไตรโคเดอร์มา เมตาไรเซียม) เพื่อใช้เป็นสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงทดแทนสารเคมี รวมถึงการทำกับดักแมลง

1.2.3) รายละเอียดกิจกรรมที่ดำเนินงาน

ผังฟาร์ม ของ นายอำ พรหมไธสง
เลขที่ 22/3 หมู่ที่ 13 ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกาบเชิง จังหวัดชรียอง

ในการทำกิจกรรมที่หลากหลายผสมผสานกันนั้น ต้องมีการวางแผนทั้งต้นทุน ระยะเวลา แรงงาน ปัจจัยการผลิต โดยทำการเกษตรทั้งหมด 40 ไร่ เป็นที่ของตนเอง 26 ไร่ และเป็นที่เช่า 14 ไร่ จำนวน 10 แปลง ดังนี้

แปลงที่ 1 ขนาดพื้นที่ 1 ไร่ ที่ตั้งที่อยู่อาศัย บริเวณรอบบ้านใช้ประโยชน์ บ่อเลี้ยงปลา ผลิตปุ๋ย

หมักน้ำชีวภาพ เลี้ยงเบ็ด และผักสวนครัว และปลูกมะนาวเพื่อจำหน่ายกิ่งพันธุ์

แปลงที่ 2 ขนาดพื้นที่ 5 ไร่ กิจกรรม โรงสีข้าว เลี้ยงหมูหลุม เลี้ยงไก่พื้นเมือง บ่อน้ำ เลี้ยง

ปลาบ่อ สวนผสม และรวบรวมกล้าไม้ (ธนาคารต้นไม้)

แปลงที่ 3 ขนาดพื้นที่ 7 ไร่ กิจกรรม ปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่

แปลงที่ 4 ขนาดพื้นที่ 4 ไร่ กิจกรรม ปลูกข้าวหอมมะลิแดงมันปู

แปลงที่ 5 ขนาดพื้นที่ 3.3 ไร่ กิจกรรม สวนผสม

แปลงที่ 6 ขนาดพื้นที่ 1.3 ไร่ กิจกรรม สวนผสม และบ่อเลี้ยงปลา

แปลงที่ 7 ขนาดพื้นที่ 6.2 ไร่ กิจกรรม สวนผสมผลไม้ (อยู่เขตพื้นที่อำเภอเขาชะเมา)

แปลงที่ 8 (เช่า) ขนาดพื้นที่ 8 ไร่ กิจกรรม ปลูกข้าวหอมมะลิแดงมันปู

แปลงที่ 9 (เช่า) ขนาดพื้นที่ 5 ไร่ กิจกรรม ปลูกข้าวหอมมะลิแดงมันปู

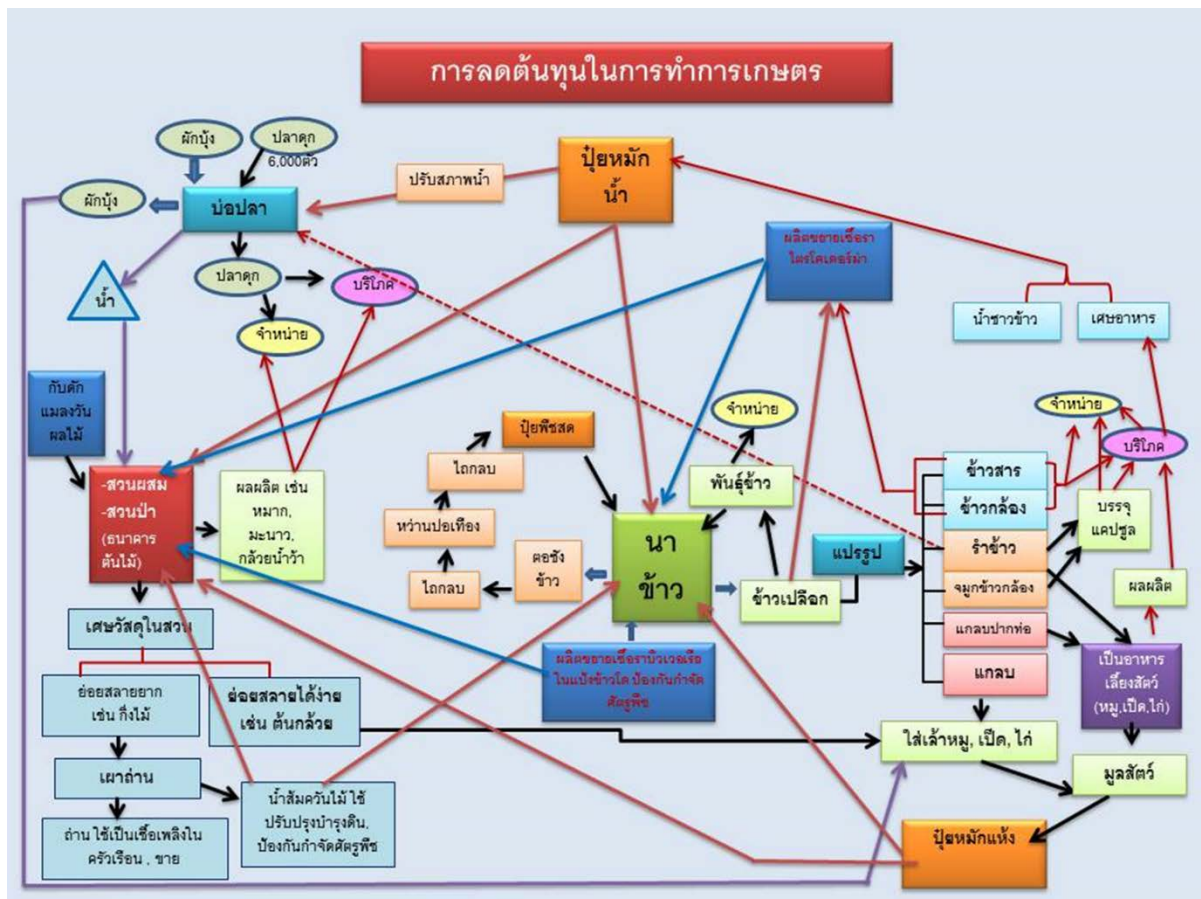
แปลงที่ 10 (เช่า) ขนาดพื้นที่ 1 ไร่ กิจกรรม ปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่

มีการปฏิบัติดูแลทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง และการผลิตปัจจัยต่างๆ ดังนี้

กิจกรรม	เดือน												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
๑. นาข้าว													
- ปุ๋ยพืชสด		←		→									
- ปลูกข้าว					←	→							
- ดูแลรักษา					←							→	
- เก็บเกี่ยว											←	→	
๒. ไม้ผล (มังคุด,เงาะ,ลองกอง)													
- ใส่ปุ๋ยบำรุงต้น										←	→		
- ตัดแต่งกิ่ง							←	→					
- ใส่ปุ๋ยบำรุงดอก/ผล										←	→		
- เก็บเกี่ยว					←	→							
๓. พืชผัก/พืชแซมในสวน													
- เก็บเกี่ยว	←											→	
- แปรรูป													
๔. ธนาคารต้นไม้													
- ตัดแต่งกิ่ง			←	→									
๕. การเลี้ยงปลาในบ่อดิน													
- ปล่อยลูกปลา					←	→							
- เลี้ยงโดยธรรมชาติ						←						→	
ผสมอาหารปลา													
- จับจำหน่าย												←	→
- แปรรูปเพื่อจำหน่าย	←		→										

กิจกรรม	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๖. เปิดไข่ - จำหน่ายและจำหน่ายไข่เปิด - จำหน่ายลูกเปิด												
๗. ไข่พื้นเมือง												
กิจกรรม	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๘. หมูหลุม												
๙. ปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ/ปุ๋ยหมักแห้ง												
๑๐. สารชีวภัณฑ์ ได้แก่ เชื้อไตรโคเดอร์มา และบิวเวอเรีย												

นายอำ พรมโธสง ได้ทำไร่นาสวนผสมที่สามารถลดต้นทุน การผลิตอย่างเห็นได้ชัด โดยในทุกกิจกรรมการผลิตมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูง ทุกกิจกรรมล้วนแล้วแต่มีความเชื่อมโยงกัน เอื้อประโยชน์ให้แก่กัน โดยไม่มีเศษวัสดุจากกิจกรรมการเกษตรใดเหลือทิ้งที่จะสร้างมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อมเลย ซึ่งถือว่าเป็นเกษตรกรที่มี **“ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์”** สามารถประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่น ในครัวเรือนเพื่อประกอบอาชีพทางเกษตรได้อย่างคุ้มค่า เช่น การไถกลบตอซังข้าวเพื่อใช้เป็นปุ๋ยในนา ลดต้นทุนในการใส่ปุ๋ยทำให้การทำนาข้าวได้ผลผลิตดี ไม่มีสารตกค้าง แล้วนำผลผลิตข้าวไปแปรรูปเป็นข้าวสารเพื่อจำหน่ายแทนการขายข้าวเปลือกให้พ่อค้าคนกลาง ทำให้ได้ราคาที่สูงกว่าท้องตลาด และยังได้กลบ ไร่รองพื้นคอกสัตว์ กลบปากท่อ และรำ เป็นอาหารของสัตว์เลี้ยง เช่น หมู เป็ด และไก่ และได้จมูกข้าวเพื่อแปรรูปเป็นอาหารเสริม ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากกิจกรรมทำนาเพียงกิจกรรมเดียว นายอำ พรมโธสง สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า โดยสามารถแปรสินทรัพย์ทุกอย่างท้องถิ่นให้เป็นทุนได้อย่างเหมาะสม เป็นการลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรข้างเคียงได้ปฏิบัติตาม จนเกิดการรวมกลุ่มกัน เพื่อปรึกษาและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากการทำการเกษตรที่ **“ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และผลิตเอง บริโภคเอง จำหน่ายเอง”** ซึ่งเกษตรกรสามารถกำหนดราคาได้เอง ทำให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพทางการเกษตรอย่างแท้จริง

การทำนาปลอดสารพิษเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ได้เปลี่ยนแนวคิดจากการผลิตเพื่อมุ่งจำหน่าย ซึ่งทำให้ใช้สารเคมีทั้งปุ๋ยเคมี สารป้องกันกำจัดวัชพืช สารควบคุมโรคแมลงจำนวนมาก ได้มีความตั้งใจใหม่คือ ผลิตเพื่อให้ครอบครัวมีข้าวที่ดีที่ปลอดภัย ใช้ต้นทุนน้อย และต้องการฟื้นฟูและขยายพื้นที่การทำนาปลอดสารพิษ เพื่อให้คนในชุมชนได้บริโภคข้าวที่ได้รับสารเคมีปนเปื้อน สืบทอดวิธีการทำแบบดั้งเดิมให้กับลูกหลานทุกชั้นตอน ตั้งแต่การไถ การหว่าน การลงแขกดำนา การเกี่ยวข้าว การสีข้าว การลดต้นทุน การเพิ่มมูลค่าให้แก่ข้าว และลดการทำลายสิ่งแวดล้อมได้เริ่มจากพื้นที่นาร้างของเพื่อนบ้านที่ปล่อยร้าง โดยขอใช้พื้นที่นาเพื่อนบ้านเพาะปลูกข้าวไม่เสียค่าเช่า และบางแปลงก็เช่าทำนา

ในระยะแรก (ปี ๒๕๔๘) พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกได้แก่ ข้าวหอมมะลิแดงมันปู ข้าวไรซ์เบอร์รี่ และข้าวหอมปทุมธานี ๑ เนื่องจากต้องการบริโภคข้าวที่มีคุณค่าทางอาหารได้เน้นบริโภคข้าวกล้องเป็นหลัก เนื่องจากต้องการลดต้นทุนการซื้อเมล็ดพันธุ์ในปีต่อๆ มาจึงได้เก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง โดยได้ศึกษาเรียนรู้กระบวนการดูแล คัดเลือกและเก็บรักษาพันธุ์ข้าวจากกรมการข้าว ซึ่งช่วยลดต้นทุนได้มาก

โดยในปีแรกผลผลิตที่ได้ไม่ดี เพราะยังขาดประสบการณ์ ความรู้และทักษะ แล้วจึงค่อยๆ หมั่นสังเกตสิ่งที่ทำ และจดบันทึกการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงดินซึ่งได้ความรู้จากการเป็นหมอดินอาสา และพบว่าการทำนาข้าวปลอดสารพิษนั้น ไม่ยุ่งยากจนเกินความสามารถ และสามารถทำได้โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการไถกลบตอซัง การใช้ปุ๋ยพืชสด ปอเทือง ปุ๋ยหมักจากวัสดุธรรมชาติในสวนและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาพไถกลบปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดินก่อนการปลูกข้าวในแต่ละปี

รูปแบบการทำนาที่เลือกใช้จะมี ๔ ลักษณะ ทั้งนี้ การเลือกจะใช้วิธีทำนาแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับพันธุ์ข้าว ปริมาณน้ำและสถานะอากาศด้วย ได้แก่

1. การหว่านน้ำตม คือ การนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ถูกเพาะให้งอกแล้ว หว่านลงในกระพรวนา การเตรียมดิน ไถตะกัลปหน้าดิน ที่ไถประมาณ 10-15 วัน ไถแปร หว่านปุ๋ยหมักในอัตรา 100 ก.ก./ไร่ แซ่ข้าวปลูกในอัตรา 20 ก.ก./ไร่ นาน 2 วัน ไถเทือกนำข้าวปลูกไปหว่านปุ๋ยหมักทุกเดือนในอัตรา 100 ก.ก./ไร่ ฉีดพ่นปุ๋ยอินทรีย์ในอัตราส่วน 1 ลิตร/น้ำ 200 ลิตร

2. การหว่านแห้ง คือ เป็นการหว่านเมล็ดข้าวเพื่อคอยฝน เป็นการหว่านในสภาพดินแห้งโดยหลังจากการไถแปรครั้งสุดท้ายแล้ว จึงหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวลงไป โดยไม่ต้องคราดกลบ เมื่อฝนตกเมล็ดพันธุ์ข้าวก็จะงอกขึ้นมา เป็นต้น

3. การปักดำ คือการหว่านข้าวในแปลงนาที่ไถแปรเตรียมไว้ (ทำเทือกนา) หลังจากข้าวอายุ 25 - 30 วัน ก็ถอนมาปักดำในแปลงอีกครั้งหนึ่ง

4. การทำนาโยน คือ การเพาะกล้าข้าวในถาดเพาะ เมื่อมีอายุได้ประมาณ 15 - 20 วัน นำกล้าที่ได้มาโยนในนาที่ทำเทือกไว้แล้ว ซึ่งได้เรียนรู้วิธีนี้จากการศึกษาดูงานและจากสื่อวิทยุโทรทัศน์และได้นำมาปรับใช้จนได้ผลดี โดยวิธีนี้มีข้อดีคือ ใช้เมล็ดพันธุ์น้อย ใช้แรงงานน้อย จัดการง่าย แต่ก็มีความเสี่ยงจากการที่นกมาทำความเสียหายในระยะแรกนอกจากวิธีโยนแบบเดิมที่เรียนรู้มาแล้วยังได้ปรับใช้การโยนแบบ “ปาเป้า” คือ โยนแบบการกระกระห่างให้สม่ำเสมอเหมือนนาค่า วิธีนี้มีข้อดีคือ เร็วกว่าการดำแต่ได้ระยะใกล้เคียงนาค่า และแม้จะช้ากว่านาโยนแต่ได้ระยะดีกว่าและสิ้นเปลืองกล้าน้อยกว่านาโยนปกติ และการดำซ่อมในนาโยนแบบปาเป้าจะน้อยกว่าด้วย

ในบางปีมีการรักษาประเพณีการลงแขกในระหว่างเพื่อนบ้านด้วยกันโดยผลัดเปลี่ยนกันไปช่วยในขั้นตอนต่างๆ บางครั้งการมาช่วยทำโดยไม่เอาค่าจ้างเป็นเงินแต่เพื่อนบ้านยินดีรับสินน้ำใจเป็นปุ๋ยหรือข้าวสาร

ในการทำนาจะควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชโดยชีววิธี วิธีกล และกระตุ้นการเจริญเติบโตของข้าว โดยใช้ปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ และปุ๋ยหมักแห้ง ซึ่งได้จากการหมักเศษวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือน และไร่นา ดังนี้

- การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมโรคที่เกิดจากเชื้อรา เช่น โรคราน้ำค้าง โรคเมล็ดด่าง โรคใบไหม้

- การใช้เชื้อราบิวเวอเรีย เพื่อควบคุมแมลงศัตรูพืช เช่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โดยได้รับคัดเลือกให้จัดตั้งเป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ตำบลทุ่งควายกินด้วย

- ปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพและปุ๋ยหมักแห้ง เพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโตของข้าวในนา ได้จากการหมักเศษวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือน

ปัจจุบันยังคงมีการผลิตข้าวหลากหลายสายพันธุ์ เพื่อตอบสนองต่อผู้บริโภค โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการตลาดว่าควรเน้นการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ ปลอดภัย มีคุณค่าทางอาหารสูง แม้ผลผลิตเพื่อจำหน่ายมีน้อยแต่ได้กำไรมากกว่าข้าวตามท้องตลาด จึงได้ใช้ความต้องการของท้องตลาดนี้มาซึ่งการจำหน่ายแก่กลุ่มผู้บริโภคที่สนใจ เช่นจำหน่ายให้แก่กลุ่มผู้รักสุขภาพ ผู้มีรายระดับกลางขึ้นไปถึงสูง พันธุ์ข้าวที่ปลูกเพื่อจำหน่ายในปัจจุบันได้แก่ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมมะลิแดงมันปู ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมปทุมธานี ๑ ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕

ผลจากการเรียนรู้และปฏิบัติด้วยตนเองทำให้ได้ผลผลิตข้าวแต่ละสายพันธุ์ ดังนี้

- ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย จากเดิม 400 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 600 กิโลกรัมต่อไร่
- ข้าวหอมปทุมธานี 1 ได้ผลผลิตเฉลี่ย 700 กิโลกรัมต่อไร่
- ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ได้ผลผลิตเฉลี่ย 400 กิโลกรัมต่อไร่
- ข้าวหอมมะลิแดงมันปู ได้ผลผลิตเฉลี่ย 400 กิโลกรัมต่อไร่

การทำนาปลอดสารพิษตามแนวทางที่ได้ปฏิบัติมาพบว่า ช่วยลดต้นทุนการผลิต ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ได้ข้าวที่เม็ดนุ่มกลี้นหอม อร่อย ปลอดภัยทั้งคนในครัวเรือนและผู้บริโภค

ภาพข้าวที่ใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำมีความสมบูรณ์แข็งแรงดี

ถ่ายภาพกับต้นข้าวที่กำลังออกรวง

รถกำลังเก็บเกี่ยวข้าวในแปลงนา

ผลผลิตที่ได้จากการใช้สารอินทรีย์ทดแทน
สารเคมีมีปริมาณและคุณภาพดี

การแปรรูปข้าว

เหตุผลความจำเป็น

เมื่อพลิกฟื้นนาร้างให้สามารถปลูกข้าวได้โดยการปรับปรุงบำรุงดิน และมุ่งเน้นการทำนาปลอดสารพิษ โดยหันมาใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ เมื่อดินมีคุณภาพดีขึ้น ผลผลิตมากขึ้นในระดับที่คุ้มค่าได้กำไร พบว่าตนเองและเพื่อนบ้านในชุมชนท่ากะพัก ต้องนำข้าวเปลือกไปสีนอกหมู่บ้านระยะทางไกลออกไป และเมื่อต้องการรำและแกลบมาใช้งาน ต้องขอซื้อจากโรงสีกลับมา ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

ปี 2548 จึงได้เกิดแนวคิดการปรับปรุงโรงสีข้าวขนาดเล็กให้บริการแก่ชุมชน โรงสีข้าวขนาดเล็กของพ่อภรรยาที่ไม่ได้ใช้งานจึงได้ถูกปรับปรุง และให้บริการแก่สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกข้าวและคนในชุมชน โดยคิดค่าบริการคือ

- ผู้ที่นำข้าวมาสีเป็นข้าวสารขาว จะไม่เก็บค่าบริการ เนื่องจากได้แกลบ รำข้าว จมูกข้าว
- ผู้ที่นำข้าวมาสีเป็นข้าวกล้อง จะคิดค่าบริการในการสี 1 บาท/กิโลกรัม

ภาพเครื่องสีเดิมที่ได้ปรับปรุงและใช้สปรินโกลในครัวเรือน

เครื่องสีใหม่ที่ใช้ควบคู่กันอยู่ในปัจจุบัน
และบริการแก่เพื่อนบ้าน

ผู้ที่นำข้าวมาสีนั้น มีทั้งเพื่อนบ้านในหมู่บ้าน คนจากหมู่บ้านใกล้เคียงในตำบลทุ่งควายกิน และคนจากต่างตำบล เช่น ตำบลคลองปูน ตำบลกระแสบน อำเภอแกลง ตำบลน้ำเป็นอำเภอเขาชะเมา และนอกจากสีข้าวของตนเองเพื่อจำหน่ายแล้ว ในการรวมเป็นกลุ่มผู้ทำนาทำตะพัก จะมีการนำข้าวของสมาชิกมาสีจำหน่ายด้วย โดยจะแบ่งและหมุนเวียนปริมาณการสีเพื่อกระจายรายได้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึงกัน

ข้าวที่มีผู้นำมาสี
หากสีเป็นข้าวกล้องจะคิดค่าบริการ 1 บาท/กิโลกรัม

ข้าวเปลือกของสมาชิกกลุ่มผู้ทำนา
ที่รอสีจำหน่ายตามรอบที่ได้ตกลงในกลุ่ม

ปัจจุบันมีกำลังการสีข้าวที่สามารถรองรับชาวนาในพื้นที่ชุมชนท่ากะพักได้อย่างเพียงพอ ผลผลิต และผลพลอยได้จากการสีข้าว ถูกนำไปใช้ประโยชน์ และหมุนเวียนหลากหลายด้าน ซึ่งสามารถทำเป็นผังได้ ดังนี้

1. จมูกข้าว
2. รำข้าว
3. แกลบปากท่อ
4. แกลบ

ภาพข้าวกล้องที่สีและบรรจุจนจำหน่ายระยะแรก

มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทนทานต่อการขนส่ง และช่วยรักษาคุณภาพให้อยู่ได้นานยิ่งขึ้น

จมูกข้าวและรำข้าว ถือเป็นผลพลอยได้ที่มีคุณค่าทางอาหารมากมาย เช่น วิตามินอี ช่วยให้ผิวเต่งตึง ลดริ้วรอย และจุดด่างดำ ช่วยในการซ่อมแซมระบบประสาท เสริมสร้างความจำ แก้อาการเหน็บชา และช่วยในการชะลอความแก่

ขั้นตอนการเอาจมูกข้าว และรำข้าวมาแปรรูป เริ่มจากนำจมูกข้าว และรำข้าวไปตากแห้ง ทำให้ละเอียด คั่วให้ความร้อนเพื่อฆ่าเชื้อ และบรรจุในแคปซูลเพื่อบริโภค ซึ่งปัจจุบันได้รับการตอบรับอย่างดี

จมูกข้าว-รำข้าวไรซ์เบอร์รี่ และข้าวหอมมะลิแดงมันปู
ละเอียดที่เตรียมบรรจุแคปซูล

จมูกข้าว-รำข้าว ที่บรรจุแคปซูลแล้วจำหน่ายของ
๑๐๐ บาท (๑๐๐แคปซูล)

เกลบปากท่อ (เกลบที่มีจมูกข้าวติดอยู่บางส่วน) และรำ จะนำมาใช้เป็นอาหารของสัตว์ คือ สุนัข เป็ด ไก่ และปลา

เกลบหยาบ จะนำไปรองพื้นในเล้าสุกร, เล้าเป็ด, เล้าไก่ จนเมื่อเกลบหยาบคลุกเคล้ากับมูลสัตว์ผ่านเวลาระยะหนึ่งจึงตักเกลบหยาบดังกล่าวมาหมักเป็นปุ๋ยหมักแห้ง เพื่อใช้ในนาข้าว และสวนต่อไป

ได้พยายามแปรรูปในทุกขั้นตอนของการทำเกษตร มีการปรับเปลี่ยนดัดแปลงในทุกขั้นตอนของการผลิต เพื่อใช้ผลผลิตจากแปลงนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นการลดต้นทุนการผลิตอย่างเป็นรูปธรรม

เกลบที่รองคอกสุกรแล้วจะสามารถนำไปทำปุ๋ยหมักต่อได้

เกลบที่เหลือใช้ก็บรรจุกระสอบจำหน่ายได้

การผลิตปุ๋ยหมัก

จากการได้มีโอกาสเข้าอบรมเรียนรู้ ทำให้ตระหนักดีว่าการปรับปรุงดินเป็นรากฐานแรกของการทำการเกษตรแบบพอเพียง สภาพนาที่ถูกปล่อยทิ้งร้าง เนื่องจากสภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ต้องใช้หลากหลายกรรมวิธีและใช้เวลาเพื่อฟื้นฟูให้ดีขึ้น การปรับปรุงดินโดยวิธีการต่างๆ จากการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสถานีพัฒนาที่ดินระยอง และการไปศึกษาดูงานจากศูนย์ปราชญ์เกษตรต่างๆ ประกอบกับความสนใจเข้าร่วมเป็นหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีคิด นำสู่การทำด้วยตนเองอย่างจริงจัง

ในการผลิตปุ๋ยหมักนั้น จะใช้วัสดุเหลือใช้จากแปลงให้เกิดประโยชน์ คือ ใช้มูลสุกร มูลไก่ มูลเป็ด และมีการซื้อส่วนผสมบางชนิดเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์ ปรับสภาพปุ๋ยหมักให้เหมาะสมและเพิ่มธาตุอาหาร คือ ปุ๋ยยูเรีย (ใช้เล็กน้อยเป็นอาหารจุลินทรีย์ในระยะแรก) แกลบดำและเปลือกมันสำปะหลัง โดยสูตรที่ใช้ในการหมักคือ

- มูลไก่ 1 ส่วน
- มูลสุกร 1 ส่วน
- เปลือกมันสำปะหลัง 2 ส่วน
- แกลบดำ 1 ส่วน

สูตรที่ตนเองได้ทำนี้ ใช้ระยะเวลาหมัก 90 วัน โดยจะกลับกอง 1 ครั้งเมื่อหมักได้ 10 วัน และครั้งต่อไปทุกๆ 30 วัน ก็สามารถนำมาใช้ได้

ปุ๋ยหมักที่ทำและใช้ในสวนผสมในทุกพืช

วัสดุเหลือใช้บางอย่าง (เช่นเปลือกหมาก) ก็จะนำมาผสมในปุ๋ยหมักเพื่อเร่งการย่อยสลายด้วย

ในการผลิตปุ๋ยหมักนั้น 1 ปีจะผลิต 4 รอบ แบ่งเป็นการผลิตเพื่อใช้ในสวนผสมของตนเอง 2 รอบๆ ละ 10 ตัน รวม 20 ตัน และการผลิตเพื่อจำหน่าย 2 รอบๆ ละ 50 ตัน รวม 100 ตัน โดยต้นทุนการผลิต (รวมค่าแรงบรรจุ) อยู่ที่กิโลกรัมละ 1.6 บาท จำหน่ายกิโลกรัมละ 2.6 บาท ดังนั้น ได้กำไรกิโลกรัมละ 1 บาท

นอกจากนี้ยังได้ทำสารปรับปรุงสภาพดิน สภาพน้ำด้วยคือ

1) การทำก้อนอะตอมมิคินาโน (หัวปุ๋ย/ก้อนเบญจคุณ) โดยใช้ส่วนผสมจาก ดินจอมปลวก ดินโคนไฟ

อาหารไก่เล็ก รำละเอียด แกลบดำ ถ่านบด น้ำอะตอมมิคินาโน น้ำตาลทราย โดยเมื่อผสมและหมักตาม อัตราส่วนและระยะเวลาแล้วสามารถนำไปใช้กับ ไม้ผล ไม้ยืนต้นได้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมจุลินทรีย์ในดิน

2) การทำหัวเชื้ออะตอมมิคินาโน (ชนิดน้ำ) ซึ่งมีส่วนผสมคือ ก้อนอะตอมมิคินาโน น้ำตาลทรายแดง นมเปรี้ยว แป้งข้าวหมาก รำละเอียด ปุ๋ยหมัก สามารถนำไปใช้กับพืชผักได้ทุกชนิด

การผลิตจะเน้นเพื่อใช้ปรับปรุงความสมบูรณ์ของดินในแปลงเป็นหลัก และยังใช้ปรับปรุงสภาพน้ำในบ่อเลี้ยงปลาได้ด้วย โดยใน 1 ปี จะผลิตประมาณ 5,000 ก้อน ต้นทุนการผลิตก้อนละ 3 บาท หากมีผู้ประสงค์ซื้อ ก็จะจำหน่ายก้อนละ 5 บาท

ก้อนอะตอมมิคนาโน (จุลินทรีย์ชนิดก้อน) ที่ช่วยปรับปรุงบำรุงดินและน้ำ

การผลิตน้ำหมัก

มีการผลิตน้ำหมักเพื่อเป็นฮอร์โมน เพิ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ และธาตุเสริมแก่พืชในแปลง โดยใช้เศษผัก ผลไม้ หรือเศษปลาที่มีผู้ให้มา หรือบางครั้งก็ซื้อในราคาถูก มาหมักโดยอัตราส่วนและใช้จุลินทรีย์สารเร่งซุปเปอร์ พด. 2 ของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อย่อยสลายวัสดุหมักดังกล่าวและนำไปใช้ในแปลง ทั้งโดยการฉีดพ่น รดลงดินหรือปล่อยไปกับระบบน้ำ ใน 1 ปี จะผลิตปุ๋ยน้ำเพื่อใช้ประมาณ 1,000 ลิตร เมื่อมีผู้ต้องการซื้อก็จะ

จำหน่าย

๑ ย
ลิ ต ร
๒ ๐
บาท

น้ำหมักที่ทำให้อยู่เสมอ

นำวัสดุที่เหลือจากการทำน้ำหมักมาทำปุ๋ยหมัก

การเลี้ยงสุกรหลุม

“หมูหลุม” เป็นภาษาชาวบ้านที่เรียกการเลี้ยงสุกรแบบขุดหลุมลึกโดยมีวัสดุรองพื้นหลุม เป็นการพัฒนารูปแบบการเลี้ยงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นวงจรในห่วงโซ่อาหาร โดยพืชที่ปลูกส่วนหนึ่งจะนำมาให้หมูกินเมื่อถ่ายมูลออกมาก็นำไปเป็นปุ๋ยเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดินในการปลูกพืช เมื่อหมูโตเต็มที่ก็สามารถนำมาประกอบอาหารเป็นโปรตีนชนิดหนึ่งในครัวเรือนได้

ในการเลี้ยงสุกรระยะเริ่มต้นนั้นมีการเลี้ยงสุกรขาว (ลาจไวท์) ด้วย แต่ประสบปัญหาเรื่องการถูกกดราคา เมื่อพ่อค้ามาซื้อสุกร เลี้ยงได้ประมาณ ๖ ปีจึงเลิกเลี้ยง หันมาเลี้ยงเพาะสุกรพันธุ์หมุยาน จำนวน ๓ ตัว โดยมุ่งหวังให้เป็น “โรงงานผลิตปุ๋ย” เพื่อใช้ในไร่นาสวนผสม สุกรพันธุ์นี้เลี้ยงง่ายไม่ค่อยเป็นโรค

โรงเรือนในการเลี้ยงก็ทำแบบง่าย แต่สะดวกในการจัดการและสุกรอยู่แบบไม่แออัด ใช้วัสดุรองพื้นลงในหลุมประกอบด้วยขี้เลื่อยหรือแกลบ 100 ส่วน ดินที่ขุดออก 10 ส่วน เกลือ 0.5 ส่วน รำละเอียด 1 ส่วน แบ่งความลึกเป็น 3 ส่วน แต่ละส่วนลึก 25 เซนติเมตร เริ่มจากใส่แกลบหรือขี้เลื่อยลงไปก่อนตามด้วยดิน และโรยทับด้วยรำละเอียดและเกลือ จากนั้นรดด้วยน้ำหมักชีวภาพให้มีความชื้นพอหมาดๆ ชั้นสุดท้ายใช้แกลบหรือขี้เลื่อยทับอีกครั้ง ประมาณ 20 เซนติเมตร และโรยดินกลบอีก 5 เซนติเมตร ทิ้งไว้ 7 วัน จึงได้นำสุกรลงเลี้ยง

การเลี้ยงจะใช้รำจากการสีข้าว ปลายข้าว พืชผักต่างๆ ในสวนเช่น ต้นกล้วย กระถิน หย้าขน ผักบุ้ง ให้กินเข้าเย็น โดยใช้ น้ำหมักชีวภาพรดพื้นคอกสัปดาห์ละครั้ง เพื่อลดกลิ่น หากแกลบภายในหลุมยุบตัวลง ให้เติมเข้าไปจนเสมอปากหลุม โดยเมื่อได้ระยะเวลาประมาณ 4 เดือน จะนำวัสดุรองพื้นมาทำปุ๋ยหมักใช้กับพืชต่างๆ ได้เป็นอย่างดีเพื่อลดต้นทุนการผลิต และบางส่วนได้จำหน่ายเป็นรายได้แก่ครอบครัว

ภาพสุกรหลุมที่เลี้ยงอยู่ในปัจจุบัน

นำแกลบที่รองพื้นคอกสุกรมาทำปุ๋ยหมัก

ประโยชน์ของการเลี้ยงสุกรแบบหลุม

1. ลดต้นทุนค่าอาหารได้ เนื่องจากใช้วัตถุดิบในสวน ทั้งผลพลอยได้จากโรงสี พืชผักนานาชนิด
2. ลดภาระการดูแลเลี้ยงหมูของเกษตรกร เนื่องจากไม่ต้องทำความสะอาดพื้นคอก
3. ลดผลกระทบของเสียจากการเลี้ยงหมู ไม่มีกลิ่นเหม็น ไม่มีแมลงวัน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในชุมชน
4. ได้ปุ๋ยอินทรีย์ สำหรับการปลูกพืชเริ่มจากนำแกลบไปรองพื้นในการเลี้ยงหมูหลุม เมื่อแกลบคลุกผสมกับ

มูลหมูผ่านช่วงระยะเวลาหนึ่ง ก็จะตกมาผสมกับมูลวัวและปุ๋ยหมัก จากนั้นทำการหมักต่ออีกสักระยะหนึ่งก็จะได้ปุ๋ยหมักชั้นดีที่สามารถนำไปใช้ในนาข้าว สวนป่าและสวนผสม นับว่าเป็นการลดต้นทุนการผลิตที่ดีมาก เพราะนอกจากจะสามารถลดต้นทุนในการเลี้ยงหมูหลุมแล้ว ยังสามารถลดต้นทุนในการทำนาข้าว สวนป่า สวนผสมได้อีกด้วย

การเลี้ยงเปิด

ในสวนจะมีการเลี้ยงเปิดด้วย โดยเปิดที่เลี้ยงในปัจจุบันนั้น มีสองสายพันธุ์คือ เปิดพันธุ์กากี จำนวน 20 ตัว และพันธุ์บาบารี จำนวน 3 ตัว

เหตุผลในการเลี้ยงเปิด เพื่อให้ไข่และเนื้อเป็นอาหาร ประหยัดต้นทุนสามารถใช้ที่ดินและแหล่งน้ำให้เป็นประโยชน์มากขึ้น ใช้เศษผัก เศษอาหาร รำ ที่เหลือให้เป็นประโยชน์ และได้มูลเป็นปุ๋ย

การเลี้ยงจะเลี้ยงแบบขังคอก มีตัวผู้คุมฝูงอยู่ด้วย อาหารที่ใช้มี รำ ปลายข้าว ใบกระถิน เศษอาหาร ต้นกล้วย รดด้วยน้ำหมักชีวภาพให้กินจากที่เลี้ยงมาพบว่าเปิดไม่ค่อยเป็นโรคแต่อย่างไร

นอกจากนี้ยังมีการลดต้นทุนอาหารโดยใช้ แกลบหมัก ซึ่งมาจากแกลบปากท่อ คือ แกลบที่มีงูข้าวติดอยู่บางส่วน และได้นำมาหมักให้เน่า โดยการแช่น้ำที่ผสมกับน้ำหมักชีวภาพ หรือ พด.2 และหมักทิ้งไว้ประมาณ 12 ชั่วโมง จากนั้นให้นำแกลบที่หมักมาผสมกับรำข้าวให้เป็ดกิน พบว่าเป็ดจะมีสุขภาพแข็งแรง ไข่ดก ที่สำคัญยังสามารถนำมูลเป็ดมาผลิตปุ๋ยหมักที่ได้คุณภาพอีกด้วย

เปิดที่เลี้ยงเพื่อบริโภคไข่และจำหน่าย การเลี้ยงไก่พื้นเมือง

การใช้เกลบหมักเลี้ยงช่วยลดต้นทุนค่าอาหาร

มีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อจำหน่ายเป็นไก่เนื้อ และจำหน่ายเป็นพ่อพันธุ์ สาเหตุที่เลือกเลี้ยงไก่พื้นเมือง เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่เลี้ยงง่าย แข็งแรง ให้ลูกดก เลี้ยงลูกเก่ง สามารถหากินเองตามธรรมชาติได้ เนื้อมีรสชาติอร่อย มีโปรตีนสูง ไขมันต่ำ เป็นที่นิยมแก่ผู้บริโภคทั้งในพื้นที่และในตลาดนอกพื้นที่

ไข่ไก่พื้นเมืองนั้นจะนำมาเพาะเลี้ยง หากเป็นเพศเมียก็เลี้ยงเพื่อจำหน่ายตัว ราคาขายไข่ไก่พื้นเมืองอยู่ที่ กิโลกรัมละประมาณ 80 - 100 บาท เลี้ยง 5 - 6 เดือนสามารถนำมาประกอบอาหารได้ หากเป็นตัวผู้ก็จะเพาะเลี้ยงและจำหน่ายเป็นพ่อพันธุ์ไก่ชนให้กับกลุ่มผู้สนใจ ซึ่งจะจำหน่ายได้ในราคาขั้นต่ำตัวละ 500 บาท เนื่องจากได้นำแหล่งพ่อพันธุ์ไก่ชนที่ดีมาเลี้ยงและปรับปรุงคัดเลือกมาต่อเนื่อง

ไก่พื้นเมืองจะเลี้ยงแบบปล่อย
เนื่องจากมีแหล่งอาหารมากมายในสวนผสม

ไก่ตัวผู้จะจำหน่ายในราคาไก่ชน
เนื่องจากมีสายพันธุ์ที่ดีมีความสวยงาม

การเลี้ยง ในช่วงเล็กจะอนุบาลลูกไก่โดยการขังกรง หรือสุ่มโดยให้แม่ไก่ฟักและเลี้ยงลูกเอง เมื่อแข็งแรง ดิก็จะปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติและเสริมด้วยข้าวเปลือก เศษอาหาร รำ ปลายข้าว วันละ 1 - 2 มื้อ เลี้ยง จนถึงอายุ 5 - 6 เดือน จำหน่ายได้

การลดต้นทุนการผลิต ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง โดยใช้รำข้าว ปลายข้าว หยวกกล้วย เศษผักหรือเศษอาหารที่เหลือจากการบริโภคมาเป็นอาหารของไก่ และจะต้องมีน้ำสะอาดให้กินตลอดเวลาหรืออาจมีเปลือกหอยเสริมในช่วงกำลังให้ไข่เพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงไก่ และมูลไก่ที่ได้ก็นำมาเป็นส่วนผสมในการทำปุ๋ยหมัก เพื่อนำไปใช้ในนาข้าว สวนป่าและสวนผสมต่อไป ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในการทำการเกษตรอย่างครบวงจร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ให้ทุกกิจกรรมการเกษตรเกื้อกูลกันได้อย่างลงตัว

การเลี้ยงปลา

จุดเริ่มต้นของการเลี้ยงปลานั้นเกิดจากการต้องการให้เป็นรายได้ช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวข้าวซึ่งต้องใช้เงินประมาณปีละ 30,000 บาท นอกจากนั้น ยังสามารถนำมาเป็นอาหารของครัวเรือนสม่ำเสมอด้วย จำนวนบ่อที่ใช้ในการเลี้ยงปลา มีจำนวน 3 บ่อ ชนิดปลาที่เลี้ยง ได้แก่ ปลาดุก ปลานิล ปลาตะเพียน ซึ่งปลาทั้ง 3 ชนิดนั้น เป็นปลาที่ดูแลง่าย โตเร็ว และอดทนต่อสิ่งแวดล้อม ในรอบปีหนึ่งๆ จะจับปลาจำหน่าย 1 ครั้ง เพื่อพักบ่อเลี้ยง และนำรายได้ไปใช้ในการจ้างรถเกี่ยวข้าว นอกจากนี้ยังเป็นรายได้เสริมในการแปรรูปเป็นปลาแดดเดียวจำหน่ายในตลาดท้องถิ่น

ลดต้นทุนในการเลี้ยงโดยการปลูกผักบุ้งในบ่อปลาเพื่อเป็นแหล่งอาหารของปลา เสริมกับอาหารสำเร็จรูป ใช้รำข้าวซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการสีข้าว และเศษอาหารจากครัวเรือน เช่น ข้าวสุก สามารถนำมาเป็นอาหารปลา และนำน้ำจากบ่อปลา มาใช้รดน้ำต้นไม้พืชผักสวนครัวที่ปลูกในบริเวณรอบบ่อ และปล่อยลงนา

บ่อน้ำในสวนบริเวณบ้านเป็นทั้งแหล่งน้ำสำรองและเลี้ยงปลาบริโภค-จำหน่าย

การเลี้ยงปลาหลายชนิดในบ่อนั้นจะจัดการโดยทยอยปล่อยคนละช่วงเวลา

ปล่อยปลาจะทำในช่วงเดือนพฤษภาคม และจับจำหน่ายช่วงเดือนพฤศจิกายน โดยมีพ่อค้าที่เคยซื้อขายกันเป็นประจำมารับซื้อ ราคาจำหน่ายปลาดุก 35 - 40บาท/กิโลกรัม ปลานิล 50 - 60 บาท/กิโลกรัม

นอกจากการจำหน่ายปลาสดแล้วยังมีการนำปลาบางส่วนมาทำปลาแดดเดียวจำหน่ายด้วย ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้บริโภคซึ่งเป็นเพื่อนบ้านในท้องถิ่นดีมาก

ธนาคารต้นไม้

ในปี 2548 มีแนวคิดต้องการช่วยเรื่องสภาพแวดล้อมในสวนและสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป โดยต้องการให้มีต้นไม้เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นและความสมบูรณ์ในพื้นที่ โดยมีความหวังว่าหากสามารถปลูกต้นไม้ได้มากจะทำให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล และลมจากทะเลซึ่งมักจะพัดผ่านไปตกบริเวณอื่นจะตกลงในพื้นที่สวนของตนเองบ้าง จึงได้เริ่มปลูกไม้ยืนต้นคือยางนา จำนวน 20 ต้น รอบบ่อน้ำที่ขุดไว้ เนื่องจากยางนาเป็นไม้พื้นถิ่น ที่โตไวและทนทานต่อสภาพแวดล้อมบริเวณนี้

ต่อมามีแนวคิดต้องการหาแนวร่วมเนื่องจากเห็นว่าการปลูกเพียงตนเองนั้นจะทำให้สภาพแวดล้อมโดยรวมดีขึ้นได้ยากและช้า จำเป็นต้องมีคนช่วยกันปลูกมากขึ้นจึงได้ชวนเพื่อนบ้าน ได้จำนวน 5 - 6 คน ปลูกต้นไม้ในพื้นที่ของแต่ละคนเองตามความสะดวกและสมัครใจ

ระยะต่อมาในปี 2553 มีโครงการธนาคารต้นไม้ของ ธกส. จึงได้ชักชวนสมาชิกเพิ่มเติมจัดตั้งเป็นกลุ่มธนาคารต้นไม้ได้จำนวน 30 คน ช่วยกันปลูกต้นไม้เพิ่มเติม และกลุ่มได้รับงบประมาณจาก ธกส. จำนวน 50,000 บาท เพื่อให้ทำโรงเรือนเพาะชำกล้าไม้ จัดประชุมชี้แจง ถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกและเป็นค่าสำรวจต้นไม้

วัตถุประสงค์การรวมกลุ่มกันเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนปลูกต้นไม้ในที่ดินของตนเองและชุมชน ตามแนวทางพระราชดำริ “ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” ซึ่งประกอบด้วย พืช 7 กลุ่ม ได้แก่

- พืชน้ำ (เช่น ข้าว ผักกูด ผักบุ้ง ผักกระเฉด สาหร่าย ฯลฯ)
- พืชใต้ดิน (เช่น ขิง ข่า ขมิ้น กระชาย กระเทียม มัน เห็ด ฯลฯ)
- พืชริ่ดิน (เช่น ผักสวนครัว และพืชสมุนไพร ฯลฯ)
- พืชชั้นล่าง (เช่น กล้วย ใผ่ มะละกอ ส้ม พืชไร่ ฯลฯ)
- พืชชั้นกลาง (เช่น ไม้ผลและพืชเศรษฐกิจ ฯลฯ)
- พืชชั้นบน (เช่น ไม้ยืนต้น (ใช้เนื้อไม้) ไม้ผลและไม้เศรษฐกิจ)
- พืชเกาะเกี่ยว (พืชเถา) (เช่น พริกไทย หวาย เสาวรส ผักสวนครัว และพืชสมุนไพร ฯลฯ)

การรับรู้เพิ่มเติมของตนเองและสมาชิกนั้นได้จากการอบรม การไปศึกษาดูงานการทำสวนป่า ธนาคารต้นไม้ในภูมิภาคต่างๆ เช่น จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดน่าน จังหวัดตราด จังหวัดชุมพร โดยในกลุ่มได้ขับเคลื่อนโดยพยายามสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนอย่างต่อเนื่องให้สมาชิกในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย พลังงาน อาหาร ยารักษาโรค และระบบนิเวศ

ในกลุ่มธนาคารต้นไม้ปัจจุบันมีสมาชิก ๕๕ คน ซึ่งเป็นคนจากตำบลทุ่งควายกิน กิจกรรมที่ร่วมกันทำในปัจจุบันได้แก่ การอบรมให้ความรู้ การวัดต้นไม้ การสำรวจต้นไม้สมาชิกใหม่ ผลประโยชน์ที่ได้รับและสิ่งที่ตนเองและกลุ่มมุ่งหวังคือ

1. ภายใน 10 ปี สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการจะมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย พลังงาน อาหารและยา เกิดความสมดุลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ด้วยการปลูกพืชแบบวนเกษตรซึ่งจะทำให้สามารถลดพื้นที่เกษตรเชิงเดี่ยวลงได้
3. สร้างทรัพย์สินเพิ่ม (ต้นไม้) ให้สมาชิกจากมูลค่าต้นไม้
4. สร้างบำเหน็จ บำนาญ สมาชิกในวัยชรา ส่งมอบเป็นมรดกต่อลูกหลานในอนาคตและลดภาระของประเทศ

ผลดีจากการปลูกต้นไม้พบว่า ในสวนผสมของตนเองที่ได้ทยอยปลูกไม้ยืนต้นหลายชนิดมาโดยลำดับนั้นปัจจุบันเติบโตแข็งแรงดีช่วยอุ้มน้ำให้ความชุ่มชื้นแก่สวน และยังเป็นปุ๋ยธรรมชาติอย่างดี ช่วยให้ดินดีขึ้นและส่งเสริมพืชอื่นในแปลงด้วย และสังเกตว่าฝนตกในพื้นที่ตำบลเพิ่มขึ้นซึ่งส่วนหนึ่งอาจเกิดจากสมาชิกเครือข่ายได้ช่วยกันปลูกต้นไม้ทำให้มีความชุ่มชื้นโดยรวมในหมู่บ้าน ตำบลเพิ่มขึ้น

ไม้ยืนต้นหลากหลายชนิดที่

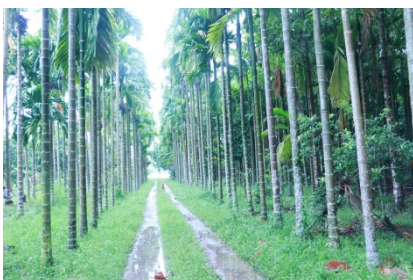
เติบโตเกื้อกูลกันอย่างดีในสวนผสม

สวนผสม

ในพื้นที่สวนผสมผสานทั้งหมดมีพืชที่ปลูกดังนี้

เงาะ	จำนวน	37	ต้น
ทุเรียน (หมอนทอง)	จำนวน	10	ต้น
ลองกอง	จำนวน	35	ต้น
มังคุด	จำนวน	200	ต้น
หมาก	จำนวน	2,400	ต้น
ยางนา	จำนวน	1,200	ต้น
ขนุน (ทองประเสริฐ)	จำนวน	70	ต้น
ละมุด	จำนวน	260	ต้น
มะพร้าว	จำนวน	30	ต้น
กล้วยน้ำว้า	จำนวน	200	กอ
มะนาว	จำนวน	30	ต้น
มะขามยักษ์	จำนวน	20	ต้น
ส้มโอ	จำนวน	50	ต้น
ไผ่ตง	จำนวน	20	กอ
หญ้าแฝก	จำนวน	30,000	ต้น

ในพื้นที่ดังกล่าว 20.5 ไร่ (4 แปลง) ได้ปลูกพืชไม้ผล พืชผักผสมกัน โดยสามารถใช้ประโยชน์ ต้นไม้แต่ละชนิดจะมีระบบรากต่างกัน จึงไม่แย่งอาหารกัน ปลูกหญ้าแฝกอนุรักษ์ดินและน้ำในร่องสวนมังคุด จำหน่ายพันธุ์ให้สถานีพัฒนาที่ดินระยอง รายได้จากการขายผลมะนาว และกิ่งมะนาว (กิ่งตอน) ผลผลิตจากสวนผสม ใช้ในการบริโภคในครัวเรือน และจำหน่าย ส่วนวัสดุที่ย่อยสลายได้ยังสามารถนำไปผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ ใช้ในการลดต้นทุนการผลิตพืชได้อีกทางหนึ่ง

หมากปลูกจำหน่ายผล

มะนาวที่จำหน่ายผลและกิ่งพันธุ์

ละมุดที่กำลังให้ผลผลิตดี

การผลิตสารชีวภัณฑ์

แต่เดิมนั้น การทำสวนและทำนาของตนเองโดยไม่มีความรู้ และจะใช้สารเคมีเป็นหลัก การใช้ก็จะใช้ตามคำแนะนำของเพื่อนบ้านและร้านเคมีเกษตร ทำให้เป็นหนี้จำนวนหนึ่ง ต่อมาได้มีแนวคิดปรับเปลี่ยนการทำเกษตรโดยลดสารเคมีเพื่อความปลอดภัยต่อครอบครัวเป็นหลัก ได้ศึกษาเรียนรู้การใช้วัสดุธรรมชาติในการป้องกันกำจัดแมลงและควบคุมโรคพืชก็ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ระยะแรกนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จ แต่จากการที่สวนมีพืชหลายชนิดจึงไม่ทำให้เกิดการระบาดของโรครุนแรง มีความเสียหายเพียงบางส่วนบางพืชเท่านั้น

และในปี 2555 สำนักงานเกษตรอำเภอแกลง และสำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง ได้จัดทำโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยชีววิธี ลดการใช้สารเคมีในการทำเกษตร จึงได้จัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนขึ้น ในกลุ่มผู้ปลูกข้าวบ้านท่าตะพักซึ่งตนเองและเพื่อนบ้านตั้งขึ้นมา

ในโครงการนั้นมุ่งเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการทำนาและปลูกไม้ผลปลอดสารพิษ เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกร ได้เข้าร่วมการอบรมและสนับสนุนปัจจัยในการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อใช้ในการควบคุมโรคที่เกิดจากเชื้อราในนาข้าว/ไม้ผล รวมทั้งผลิตและขยายเชื้อราบีเวอร์เรีย เพื่อใช้ในการควบคุมเพลี้ยและแมลงศัตรูพืชในนาข้าว/ไม้ผล และการใช้แมลงศัตรูธรรมชาติควบคุมแมลงศัตรูพืช

ตนเองและสมาชิกร่วมกันผลิตขยายเชื้อราบีเวอร์เรีย

เชื้อราไตรโคเดอร์มาที่ขยายในข้าวไรซ์เบอร์รี่

เชื้อราที่ขยายได้ดังกล่าวตนเองและเพื่อนบ้านได้นำไปใช้ได้กับพืชผัก ไม้ผล นาข้าว พบว่าสามารถป้องกันกำจัดโรคแมลงได้ดีมาก สามารถทดแทนสารเคมีได้ และเกิดความปลอดภัย ลดต้นทุนการผลิตได้มาก

นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้และทำกับดักแมลงวันผลไม้ใช้เองด้วย ทำให้จำนวนแมลงวันผลไม้ลดลงมาก ความเสียหายของพืชผลลดลง

กับดักแมลงวันผลไม้ที่ทำได้และนำมาใช้
ที่ทำให้แมลงวันผลไม้ในแปลงลดลงมาก

กับดักแมลงวันผลไม้ที่ตนเองประยุกต์ใช้น้ำมัน
ใช้แล้วเป็นตัวดักจับในเขตแทนสารเคมีที่ฆ่าแมลง

การเผาถ่านและผลิตน้ำส้มควันไม้

จากการที่ในสวนมีการตัดแต่งกิ่งไม้ผลไม้นานาชนิด ทำให้ได้สร้างเตาเผาถ่านซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านนำมาเผาได้ “ถ่าน” เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับหุงต้มในครัวเรือน โดยจะเผาในช่วงฤดูแล้งเป็นหลัก เป็นการลดรายจ่ายได้อีกทางหนึ่ง และมีส่วนที่จำหน่ายจะบรรจุกระสอบขนาด 30 กิโลกรัม จำหน่าย กระสอบละ 130 บาท ซึ่งมีผู้มาซื้ออยู่เสมอๆ

และจากการเผาถ่านทำให้ได้ “น้ำส้มควันไม้” เป็นผลพลอยได้ที่มีสารประกอบต่าง ๆ มากมาย ซึ่งตนเองสามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้เช่น

- เป็นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ไล่แมลง)
- เป็นการเร่งการเจริญเติบโตของพืช
- เป็นการปรับปรุงบำรุงดิน

น้ำส้มควันไม้ที่ได้นั้นสามารถนำไปใช้ในการเกษตร เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตพืช ซึ่งปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคสินค้าเกษตรอีกด้วย

นอกจากนั้น ถ่านที่ได้จากการเผาก็ไม่ทิ้ง นำมาใช้ประโยชน์ โดยการทำ “น้ำดำ” เพื่อใช้เป็นส่วนผสมในการทำนํ้ายาเอนกประสงค์ได้ด้วย

ไม้จากการตัดแต่งกิ่งนำมาเตรียมเผาถ่าน

เตาถ่านที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ถ่านที่บรรจุกระสอบพร้อมจำหน่าย

น้ำส้มควันไม้เป็นผลพลอยได้จากการเผาถ่านนำมาใช้ประโยชน์กับ พืช สัตว์เลี้ยงและครัวเรือน

การทำผลิตภัณฑ์น้ำยาใช้ในครัวเรือน

ได้เรียนรู้การผลิตและใช้น้ำยาเอนกประสงค์ในครัวเรือน ทำให้ลดการซื้อจากตลาดและประหยัดได้มาก โดยน้ำยาเอนกประสงค์ที่ผลิตนั้นจะนำมาใช้ในการซักผ้า ล้างจาน ล้างห้องน้ำ น้ำยาทำความสะอาด เป็นต้น ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับสินค้าที่เราหาซื้อตามร้านค้าทั่วไปอีกด้วย

โดยในการทำนั้นส่วนผสมบางอย่างจะซื้อแต่บางอย่างสามารถผลิตได้เอง เช่น น้ำจุลินทรีย์ น้ำต่าง ก็จะทำด้วย ซึ่งน้ำยาเอนกประสงค์เพื่อซักผ้า ล้างจาน ล้างห้องน้ำ จะมีส่วนผสมได้แก่ น้ำ N 70 จุลินทรีย์ผลไม้ น้ำต่างธรรมชาติ เกลือ หัวน้ำหอม และผงซัก

การทำจุลินทรีย์ผลไม้เปรี้ยว นั้นมีสูตรที่ทำได้

- 1.ผลไม้รสเปรี้ยว จำนวน 1 กิโลกรัม
- 2.น้ำตาลแดง จำนวน 1 กิโลกรัม
- 3.น้ำ จำนวน 10 กิโลกรัม
- 4.นำส่วนผสมทั้งหมดหมักรวมกันไว้ 90 วัน

และการทำน้ำต่างใช้ส่วนผสมได้แก่

- 1.ซีเถ้า จำนวน 3 กิโลกรัม
 - 2.น้ำสะอาด จำนวน 10 กิโลกรัม
- หมักทิ้งไว้ 7 วันขึ้นไป ซึ่งบางครั้งจะหมักนานกว่า ๗ วัน พบว่าใช้ได้ดียิ่งขึ้น

1.2.4) จำนวนเนื้อที่ที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรม เนื้อที่ 34 ไร่ 3 งาน

1.2.5) ใช้แรงงานจาก คนในครัวเรือน และจ้างแรงงานภายในชุมชน

1.3 ภาวะเศรษฐกิจภายในครัวเรือน

1.3.1) รายได้ 700,000 บาท/ครัวเรือน/ปี

1.3.2) รายจ่าย 200,000 บาท/ครัวเรือน/ปี

1.3.3) ภาระหนี้สิน ☒ ไม่มี ☐ มี จำนวน บาท

1.4 เป็นผู้ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระยะเวลา 17 ปี และสามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ 15 ปี

1.4.1) ความพอประมาณ

นายอำ พรหมไธสง มีความพอประมาณในการประกอบอาชีพ ทำตามแรงกำลังของตนเอง โดยเริ่มต้นเรียนรู้ในการทำเกษตรจากการทำนา เน้นการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ปุ๋ยเคมีต่างๆ จะไม่ใช่เลย ขวนขวายหาความรู้เรื่องการเกษตร โดยสมัครเข้าอบรมโครงการต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ซึ่งได้รับความรู้ต่างๆ ทั้งวิธีการทำปุ๋ยอินทรีย์ การทำน้ำหมักชีวภาพ การปรับปรุงบำรุงดิน ฯลฯ ทำให้ลดต้นทุนในการผลิตลงได้ และเริ่มเรียนรู้การวิธีการทำการเกษตรด้านอื่นๆ พร้อมกับการขยายพื้นที่ในการทำเกษตรออกไปให้เพียงพอต่อการทำกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน โดยทำทุกกิจกรรมบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถ ความพร้อมทรัพยากรและทุนทรัพย์ที่ตนเองมี โดยไม่เดือดร้อนตนเองและผู้อื่น

1.4.2) ความมีเหตุผล

ความมีเหตุผลของนายอำเภอ พรหมโสรัง เช่น พื้นที่แปลงนาข้าวของนายอำเภอ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยชาวบ้านละแวกนั้นเรียกกันว่า "ตรอกไฟไหม้" เนื่องจากในอดีตเป็นพื้นที่แห้งแล้ง กันดาร และมักจะมีไฟไหม้ทุ่งหญ้าภายในตรอกเป็นประจำทุกปี แม้จะอยู่ไม่ไกลจากน้ำทะเล โดยนายอำเภอเล่าว่า "แต่เดิมแคว้นนี้เป็นทุ่งหญ้าร้าง ไม่มีใครมาทำอะไรทำนาเพราะไม่มีน้ำ แคว้นนี้อยู่ใกล้ทะเล แต่เวลาฝนตกลงมาแรงจะพัดเมฆฝนข้ามพื้นที่นี้ไปหมด ทำให้มีแนวคิดในการปลูกป่าเพื่อคอยดูดฝน" นายอำเภอเริ่มปลูกต้นยางนาในพื้นที่โดยเริ่มจากไม่ถึง 100 ต้นและขยายพื้นที่ปลูกไปเรื่อยๆ จนปัจจุบันมีต้นยางนากว่า 1,500 ต้น ทำให้บริเวณตรอกไฟไหม้ที่เคยแห้งแล้งกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง มีฝนตกตามฤดูกาล นอกจากนี้ยังช่วยในเรื่องของระบบนิเวศทำให้มีสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์อีกด้วย "การทำการเกษตรต้องคิดให้ครอบคลุมแบบวงกว้าง คิดถึงสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และเรื่องอื่นๆ ควรทำเป็นเกษตรแบบยั่งยืน ไม่ใช่คิดแค่จะขายเพื่อเอาเงินอย่างเดียว โลกของเราเราต้องช่วยกันรักษา" เป็นตัวอย่างความมีเหตุผลในการปลูกป่าของนายอำเภอ พรหมโสรัง

1.4.3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี

นายอำเภอ พรหมโสรัง เป็นเกษตรกรที่มีภูมิคุ้มกันที่ดี เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่ไม่มุ่งเน้นในการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ไม่ทำการเกษตรตามกระแส โดยทำการเกษตรแบบผสมผสาน เน้นการพึ่งพาตนเองมากกว่าการพึ่งปัจจัยจากภายนอก ต้นทุนการผลิต โดยในทุกกิจกรรมการผลิตมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูง ทุกกิจกรรมล้วนแล้วแต่มีความเชื่อมโยงกัน เอื้อประโยชน์ให้แก่กัน โดยไม่มีเศษวัสดุจากกิจกรรมการเกษตรใดเหลือทิ้งที่จะสร้างมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อมเลย ซึ่งถือว่าเป็นเกษตรกรที่มี **“ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์”** สามารถประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่น ในครัวเรือนเพื่อประกอบอาชีพทางเกษตรได้อย่างคุ้มค่า เช่น การไถกลบตอซังข้าวเพื่อใช้เป็นปุ๋ยในนา ลดต้นทุนในการใส่ปุ๋ยทำให้การทำนาข้าวได้ผลผลิตดี ไม่มีสารตกค้าง แล้วนำผลผลิตข้าวไปแปรรูปเป็นข้าวสารเพื่อจำหน่ายแทนการขายข้าวเปลือกให้พ่อค้าคนกลาง ทำให้ได้ราคาที่สูงกว่าท้องตลาด และยังได้กลบ ไว้ร่องพื้นคอกสัตว์ กลบปากท่อ และรำ เป็นอาหารของสัตว์เลี้ยง เช่น หมู เป็ด และไก่ และได้จмыхข้าวเพื่อแปรรูปเป็นอาหารเสริม ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากกิจกรรมทำนาเพียงกิจกรรมเดียวนายอำเภอ พรหมโสรัง สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า โดยสามารถแปรสินทรัพย์ทุกอย่างท้องถิ่นให้เป็นทุนได้อย่างเหมาะสม เป็นการลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรข้างเคียงได้ปฏิบัติตาม จนเกิดการรวมกลุ่มกัน เพื่อปรึกษาและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากการทำการเกษตรที่ **“ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และผลิตเอง บริโภคเอง จำหน่ายเอง”** ซึ่งเกษตรกรสามารถกำหนดราคาได้เอง ทำให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพทางการเกษตรอย่างแท้จริง ดังนั้น ไม่ว่าสภาวะเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร ผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ แต่นายอำเภอจะยังคงมีภูมิคุ้มกันที่มีผลผลิตไว้บริโภคเอง ขายเอง มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ ถึงราคาผลผลิตจะตกต่ำก็ยังคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน เพราะมีการผลิตที่หลากหลาย ซึ่งมีทั้ง การทำนา, ทำสวนผลไม้, สวนป่า, แปรรูปข้าว, เลี้ยงหมูหลุมเลี้ยงโค, เลี้ยงไก่ไข่, เลี้ยงไก่พื้นเมือง, เลี้ยงปลา, ทำฮอร์โมนพืช, ทำปุ๋ยหมักแห้ง/น้ำ, ผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เป็นต้น

1.4.4) ความรอบรู้

นายอำ พรหมไธสง เป็น อาสาสมัครเกษตร (อกม.), หมอดินอาสา เป็นเกษตรกรผู้นำในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรในพื้นที่ โดยเฉพาะเรื่องการพลิกฟื้นพื้นที่ทิ้งร้างให้สามารถนำกลับมาทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ที่ได้รับการอบรม เรียนรู้ จากหน่วยงานต่างๆ มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จนได้รับการยอมรับจากเกษตรกรและคนในชุมชน เช่น มีการสังเกตและศึกษาการแปรรูปข้าวเปลือก เป็นข้าวกล้อง ซึ่งได้ผลผลิตหลัก คือข้าวกล้อง แกลบ รำ และผลพลอยได้ที่ตามมาซึ่งสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ข้าวของ นายอำ พรหมไธสง คือ “จมูกข้าว” ที่มุกุณประโยชน์มากมาย ที่เกษตรกรส่วนใหญ่มองข้าม แต่นายอำ ศึกษา และสังเกตจนได้ผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวของตนเอง และสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้ ซึ่งนี่คือตัวอย่างหนึ่งในความรอบรู้ของนายอำ พรหมไธสง

1.4.5) ความมีคุณธรรมตามหลักศาสนา

นายอำ พรหมไธสง เป็นผู้มีความคุณธรรมการหลักพระพุทธศาสนา เป็นเกษตรกรที่ไม่หวังแต่ประโยชน์ส่วนตน ซึ่งนายอำ จะคิดเสมอว่า "การทำการเกษตรต้องคิดให้ครอบคลุมแบบวงกว้าง คิดถึงสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และเรื่องอื่นๆ ควรทำเป็นเกษตรแบบยั่งยืน ไม่ใช่คิดแค่จะขายเพื่อเอาเงินอย่างเดียว โลกของเราเราต้องช่วยกันรักษา" ดังนั้นไม่ว่าจะทำอะไร นายอำ พรหมไธสง จะนึกถึงส่วนรวมอยู่เสมอ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชนและสังคมส่วนรวม

1.4.6) ผลที่ได้รับจากการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนายอำ พรหมไธสง ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น อยู่ดีมีสุข พออยู่พอกิน ไม่เดือดร้อน ไม่มีหนี้สิน มีความมั่นคงในอาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชนและสังคมส่วนรวม

1.5 เป็นเกษตรกรที่มีความเชี่ยวชาญและสร้างสรรค์ผลงานด้านการเกษตรอะไรบ้าง จนได้รับการยอมรับในระดับประเทศ

นายอำ พรหมไธสง ได้เข้าร่วมการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพ ไร่นาสวนผสม ประจำปี 2559 ได้รับรางวัล **ชนะเลิศ** การประกวดสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับเขต (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) และได้เป็นตัวแทนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าร่วมการคัดเลือก การประกวดสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี 2559 ได้รับรางวัลชมเชย สาขาอาชีพไร่นาสวนผสม ซึ่งนายอำ พรหมไธสง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทางด้านการทำอาชีพไร่นาสวนผสม โดยดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้วิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ และครอบครัวดีขึ้น ไม่มีหนี้สิน มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ต้นทุนในการผลิตลดลง สามารถพึ่งพาตนเอง แม้ในสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ในช่วงเวลาที่ประเทศไทย และประเทศต่างๆทั่วโลก ต่างก็ ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ผู้คนมากมายตกงาน ถูกเลิกจ้างงาน ผลผลิตทางการเกษตรบางชนิดได้รับผลกระทบ ราคาตกต่ำ แต่นายอำ พรหมไธสง ซึ่งดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้โดยปกติ ไม่ได้รับความเดือดร้อนใดๆ จึงเป็นแบบอย่างที่ดี ที่คนในชุมชนและบุคคลทั่วไปควรเอาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

1.6 ท่านได้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างไรบ้าง **

1.6.1) ความขยันหมั่นเพียร การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

นายอำ พรหมไธสง เป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ ตั้งตั้งแต่เข้ามิดเพื่อเริ่มต้นวันใหม่ในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร มีการวางแผน แบ่งเวลาในการทำงานส่วนตัวและงานเพื่อส่วนรวม เช่น การเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้กับบุคคลทั่วไปตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งก่อนไปทำหน้าที่วิทยากร นายอำ พรหมไธสง จะต้องวางแผน บริหารจัดการงานภายในครัวเรือนของตนเองให้แล้วเสร็จไม่ให้เกิดความเสียหาย และไม่ปฏิเสธที่จะไปให้ความรู้แก่ผู้อื่น คือใช้เวลาทุกนาทีได้อย่างคุ้มค่า

1.6.2) การเป็นแบบอย่างที่ดี

นายอำ พรหมไธสง เป็นเกษตรกรที่มีทั้งการปฏิบัติตนที่ดี มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลคนในชุมชนและบุคคลทั่วไป และเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการประกอบอาชีพทางการเกษตร เน้นการพึ่งพาตนเอง ลดต้นทุนการผลิต การทำการเกษตรแบบผสมผสานที่ **“ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และผลิตเอง บริโภคเอง จำหน่ายเอง”** ไม่พึ่งพาพ่อค้าคนกลาง รู้จักเรียนรู้ และวางแผนก่อนการตัดสินใจในการทำการเกษตร โดยไม่ทำตามกระแสสังคม มีจุดยืนเป็นของตนเอง และคำนึงถึงความปลอดภัยและความคุ้มค่าของผู้บริโภคเสมอ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีที่บุคคลทั่วไปควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

1.6.3) การมีระเบียบวินัย เคารพต่อกฎหมาย

นายอำ พรหมไธสง เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย มีความเคารพกฎหมาย ไม่กระทำความผิดที่ขัดต่อกฎหมาย และกฎระเบียบของสังคมส่วนรวม

1.6.4) การปฏิบัติตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย

นายอำ พรหมไธสง เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งให้ความร่วมมือกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของภาครัฐเสมอมา เช่น การออกทำหน้าที่ประชาชนคนไทย โดยการออกไปเลือกตั้งทุกครั้ง ทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น และระดับประเทศ อีกทั้งการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในกลุ่มเกษตรกรต้องเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย คือ การให้สมาชิกกลุ่มลงมติในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม และยอมรับในเสียงข้างมากของสมาชิก

1.6.5) การเป็นผู้ใฝ่รู้และนำความรู้มาปฏิบัติงานจนเกิดประโยชน์

นายอำ พรหมไธสง เป็นเกษตรกรที่มีความใฝ่รู้ และเปิดใจยอมรับความรู้และวิทยาการใหม่ๆ จากแหล่งเรียนรู้ หรือหน่วยงานต่างๆ และนำมาทดลองปฏิบัติให้เห็นจริงตามที่เรียนรู้ว่า คือจะไม่เชื่อเพียงเพราะเขาบอกมา แต่จะศึกษาให้เห็นจริง เช่น การเรียนรู้ที่จะผลิตและทดลองใช้หัวปุ๋ยอินทรีย์เบญจคุณแบบก้อนและแบบน้ำ ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการเก็บเชื้อแต่ละชนิดที่ยุ่งยาก ใช้เวลาในการเรียนรู้นาน แต่นายอำ พรหมไธสง ก็เลือกที่จะเรียนรู้ และทดลองใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน ปลอดภัยธาตุอาหารในดิน ที่เป็นนาข้าว และสวนผลไม้ ซึ่งคนส่วนใหญ่มองว่าเป็นเพียงก้อนดินจะใช้ได้จริงหรือ แต่นายอำ พรหมไธสง ก็ลงมือปฏิบัติและทดลองใช้จริง จนเห็นเป็นผลสำเร็จให้ได้เป็นอย่างดีให้กับเกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรทั่วไป ถึงแม้จะต้องใช้เวลาในการพิสูจน์นานเป็นปีก็ตาม

1.7 การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเสียสละ**

1.7.1) การเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

นายอำ พรมไธสง เป็นผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ ทั้งคนในชุมชน และบุคคลอื่นทั่วไป เป็นผู้ที่ไม่หวงวิชา บรรยายให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจเรียนรู้ ทั้งที่มาแบบเป็นกลุ่ม หรือมาคนเดียว ต้องการมาฝึกปฏิบัติ ให้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก ฮอโมนพืชต่างๆ ฯลฯ ไปทดลองใช้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ และมีการนำสมาชิกกลุ่มร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เช่น ปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน ตลอดจนทำอาหารเลี้ยงโรทาน เช่น งานวันเด็ก งานวัดประจำปี เป็นต้น

1.7.2) การยึดถือและปฏิบัติตามหลักคุณธรรมทางศาสนา

นายอำ พรมไธสง เป็นผู้ที่ยึดถือและปฏิบัติตามหลักคุณธรรมทางศาสนา เป็นคนโอบอ้อมอารี มีความเสียสละ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น คำนึงถึงผู้อื่นอยู่เสมอ เช่นการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของนายอำ พรมไธสง ทุกครั้ง จะคำนึงความปลอดภัยในการบริโภค และความคุ้มค่าเงินที่บริโภคซื้อสินค้าไปเสมอ ไม่ได้มุ่งหวังแต่จำนวนเงินหรือรายได้ที่จะรับมาเท่านั้น มีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภคเสมอ เช่น แจ้งผู้บริโภคข้าวว่าเป็นข้าวปลอดสารพิษ ก็ต้องมีขั้นตอนการผลิตข้าวที่ปลอดสารพิษ ไม่ใช่สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช แต่ใช้สารชีวภัณฑ์ที่ผลิตเองเท่านั้น ไม่ใช่สารเคมีในการกำจัดวัชพืช แต่ใช้วิธีการถอนหญ้าเท่านั้น แม้จะใช้เวลานาน และเพิ่มต้นทุนในการจ้างแรงงานถอนหญ้ามามากขึ้นก็ตาม แต่นี่คือตัวอย่างความซื่อสัตย์ต่ออาชีพของตนเอง และการรับผิดชอบต่อผู้บริโภคข้าวของนายอำ พรมไธสง

** จัดทำเอกสารประกอบหมายเลข 1 (แบบสำรวจความคิดเห็นต่อบุคคลผู้ได้รับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน)

2. ข้อมูลผลงานที่สร้างคุณประโยชน์

2.1 ผลงานที่เกิดจากภูมิปัญญา สร้างสรรค์และพัฒนาเป็นต้นแบบรูปธรรมการใช้เศรษฐกิจพอเพียง

ภาคการเกษตร เป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับมีอะไรบ้าง

- ผลิตพันธุ์หมกข้าว
- หัวปุ๋ยอินทรีย์เบญจคุณแบบก้อน/น้ำ
- การเลี้ยงเปิดกินกลับ

2.1.1) ผลงานของท่านเคยได้รับรางวัลและประกาศเกียรติคุณหรือไม่ อย่างไร

☐ ไม่เคย ☒ เคย ได้รับในระดับประเทศ ☒ เคย ได้รับในระดับนานาชาติ

รางวัล หรือประกาศเกียรติคุณที่ได้รับ (โปรดระบุรางวัล, หน่วยงานที่มอบรางวัล, ปีที่ได้รับรางวัล พร้อมแนบเอกสารหลักฐานประกอบท้ายแบบบันทึก)

1. ได้รับในระดับประเทศ คือ รางวัล “คนดีศรีแผ่นดินตามรอยธรรมราชา” ปี 2562 สาขาเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยธรรมราชา จากมูลนิธิ 100 พระชันษา สมเด็จพระญาณสังวรราชนูสรณ์ ในพระสังฆราชูปถัมภ์

2. ได้รับรางวัลระดับประเทศ คือ รางวัลชมเชย สาขาอาชีพ ไร่นาสวนผสม จากการประกวดเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรระดับประเทศ กรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2560

3. ได้รับในระดับนานาชาติ คือ รางวัลผู้มีผลงานโดดเด่นในการอนุรักษ์ระบบการเกษตรแบบผสมผสานจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ สำนักงานประจักษ์ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (FAO) ปี 2561

2.1.2) ผลงานของท่านเคยได้รับการตีพิมพ์และเผยแพร่ในสื่อต่าง ๆ หรือไม่

- ☐ ไม่เคย
- ☒ เคย ได้รับการตีพิมพ์และเผยแพร่ในระดับประเทศ
- ☐ เคย ได้รับการตีพิมพ์และเผยแพร่ในระดับนานาชาติ

ผลงานที่ได้รับการเผยแพร่

สื่อที่เผยแพร่ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☒ หนังสือพิมพ์ ☐ บทความ/วารสาร
- ☒ โทรทัศน์/วิทยุ ☐ งานวิจัย
- ☐ วิทยุ/หอกระจายข่าว ☐ นิทรรศการ

อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2.1.3) ท่านเคยได้รับเชิญเป็นวิทยากรเพื่อบรรยายและนำเสนอผลงานหรือไม่

- ☐ ไม่เคย
- ☒ เคย ในระดับประเทศ

โปรดระบุ - ประกวดเกษตรกรดีเด่นสาขาไร่นาสวนผสมระดับประเทศ ปี 2559

- เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบผสมผสาน การทำเกษตรปลอดภัยไร้สารพิษ และเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับหน่วยงานต่างๆ และเกษตรกรทั่วไป

- ☐ เคย ในระดับนานาชาติ โปรดระบุ.....

2.1.4) ท่านได้ร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือแกนนำองค์กรที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรหรือไม่

- ☐ ไม่เคย
- ☒ เคย

รายชื่อคณะกรรมการหรือแกนนำองค์กร

1. ประธานศูนย์เรียนรู้และพัฒนาอาชีพการเกษตร กิจกรรม การทำนาปลอดสารพิษเพื่อลดต้นทุนการผลิต
2. ประธานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลทุ่งควายกิน อ. แกลง จ. ระยอง
3. คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัดระยอง
4. ประธานอาสาสมัครเกษตรอำเภอแกลง จังหวัดระยอง

2.2 ผลงานของท่านได้สร้างประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคมภาคเกษตรอย่างไรบ้าง

เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นแหล่งศึกษาดูงานของเกษตรกรในชุมชนและบุคคลทั่วไป เนื่องจากผลงานที่ผ่านมาได้รับการเผยแพร่จากหลายภาคส่วน อาทิ ผลจากการเข้าร่วมประกวดเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นของกรมส่งเสริมการเกษตร การเข้าร่วมกิจกรรมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาชุมชน ทำให้ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านตรอกไฟไหม้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เป็นต้นแบบในการทำการเกษตรตามรอยเท้าพ่อ อยู่อย่างพอเพียง

2.2.1) ผลงานก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่าย พัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรในระดับครัวเรือนและท้องถิ่นอย่างไร

ด้วยกิจกรรมการเกษตรในครัวเรือนที่หลากหลาย ทั้งทำนา ทำสวน เลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์ การแปรรูปข้าว และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่างในครัวเรือน ทำให้คนในครอบครัวมีงานทำ ไม่ต้องออกไปทำงานรับจ้าง ทุกคนในครอบครัวได้อยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดความอบอุ่นใจครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีงาน เงิน มีรายได้ พออยู่ พอกิน พอเพียง ไม่เกิดปัญหาในสังคม มีอาหารที่อุดมสมบูรณ์ มีพอกิน พอใช้ พอขาย พอแบ่งปัน ทำให้สังคมอยู่ดีมีสุข

นายอำ พรมไรสง ได้ใช้ทุกอย่างจากไร่นามาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะไม่ทิ้งอะไรให้สูญเปล่า เช่น ทำปุ๋ยหมักจากฟางข้าวและหอยเชอรี่ที่เป็นศัตรูข้าวไว้ใช้เอง และยังทำแจกให้ชาวบ้านนำไปทดลองใช้ รวมถึงเข้าไปสอนทำปุ๋ยหมักถึงในไร่นาของชาวบ้าน เมื่อผลผลิตข้าวของตนและชาวบ้านมีมากขึ้น ปัญหาที่ตามมาคือ ต้องนำข้าวไปสียังโรงสีที่อยู่ไกลจากหมู่บ้าน เวลาต้องการรำกับแกลบก็ต้องกลับไปซื้อจากโรงสี ทำให้เสียทั้งเวลาและเงิน จึงหันกลับมาปรับปรุงโรงสีเล็กของครอบครัวที่ทิ้งร้าง เพื่อให้มีโรงสีข้าวของชุมชนไว้ใช้เอง ซึ่งช่วงแรกก็คิดค่าบริการเล็กน้อยแต่ตอนหลังก็ให้ฟรี เพราะสิ่งที่ได้คือรำกับแกลบที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อีกมากมาย ตัวอย่างของการใช้ประโยชน์คือแกลบนำไปรองพื้นในการเลี้ยงหมูหลุม เมื่อแกลบผสมกับมูลหมูได้เวลาหนึ่งก็จะตักมาผสมกับมูลวัวและปุ๋ยหมักจากนั้นทำการหมักต่ออีกสักระยะหนึ่ง ก็จะได้ปุ๋ยชั้นดีที่สามารถนำไปใช้ในนาข้าวและสวนไม้ผล เป็นการลดต้นทุนการผลิตที่ดีมาก นอกจากนี้ ยังได้คิดค้นภูมิปัญญาจากการนำแกลบไปแช่น้ำที่ผสมกับน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่ง พด.2 หมักทิ้งไว้ 12 ชั่วโมง และนำมาผสมกับรำข้าวให้เบ็ดที่เลี้ยงไว้กิน ผลจากเบ็ดกินแกลบจะทำให้เบ็ดมีสุขภาพแข็งแรง ไข่ตก อีกทั้งมูลเบ็ดยังนำกลับมาผลิตปุ๋ยหมักได้อีกด้วย นอกจากการทำนา เลี้ยงหมูหลุม เบ็ด ปลา นายอำ ยังทำเกษตรผสมผสาน และยังมีปลูกป่า 7 ระดับ แบ่งเป็น ยางนา ยางพารา หมาย ละมุด กล้วย แฝก และพืชใต้ดิน จนได้รับการคัดเลือกให้เป็นธนาคารต้นไม้ประจำจังหวัดระยอง จากคนหาปลากลายเป็นเกษตรกร ทำหน้าที่พลิกฟื้นผืนนาทิ้งร้างของคนอื่นให้กลับมาทำการเกษตรได้อีกครั้ง เป็นตัวอย่างให้ชาวบ้านที่เคยทิ้งนาหันกลับมาทำนาอีกครั้ง และที่สำคัญลูกหลานเมื่อเห็นว่าผืนดินมีความอุดมสมบูรณ์ก็คิดหวนคืนสู่อาชีพเกษตรเหมือนบรรพบุรุษ ไม่ต้องออกไปรับจ้างทำงานต่างถิ่น เพียงแค่นี้นายอำก็บอกว่าดีใจแล้ว

2.2.2) ผลงานก่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าและความหลากหลายของสินค้า ก่อให้เกิดความเข้มแข็งยั่งยืนต่อภาคการผลิตในระดับภูมิภาคได้อย่างไร

นายอำ พรมไรสง ได้ทำไร่นาสวนผสมที่สามารถลดต้นทุนการผลิตอย่างเห็นได้ชัด โดยในทุกกิจกรรมการผลิตมีการใช้ทรัพยากรภายในแปลงให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูง ซึ่งทุกกิจกรรมล้วนแล้วแต่มีความเชื่อมโยงกัน เอื้อประโยชน์ให้แก่กัน โดยไม่มีเศษวัสดุจากกิจกรรมการเกษตรใดเหลือทิ้งที่จะสร้างมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อมเลย ซึ่งถือว่าเป็นเกษตรกรที่มี **“ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์”** สามารถประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นในครัวเรือนเพื่อประกอบอาชีพทางเกษตรได้อย่างคุ้มค่า เช่น การไถกลบตอซังข้าวเพื่อใช้เป็นปุ๋ยในนา ลดต้นทุนในการใส่ปุ๋ยทำให้การทำนาข้าวได้ผลผลิตดี ไม่มีสารตกค้าง แล้วนำผลผลิตข้าวไปแปรรูปเป็นข้าวสารเพื่อจำหน่ายแทนการขายข้าวเปลือกให้พ่อค้าคนกลาง ทำให้ได้ราคาที่สูงกว่าท้องตลาด และยังได้แกลบ วัชรองพื้น คอกสัตว์ แกลบปากท่อ และรำ เป็นอาหารของสัตว์เลี้ยง เช่น หมู เบ็ด และไก่ และได้จมูกข้าวเพื่อแปรรูปเป็นอาหารเสริม หนุ่ในนา ในสวน เป็นอาหารของโค ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากกิจกรรมทำนาเพียงกิจกรรมเดียว นายอำ พรมไรสง สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า โดยสามารถแปรสินทรัพย์ทุกอย่างในครัวเรือน ในท้องถิ่นให้เป็นทุนได้อย่างเหมาะสม เป็นการลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรข้างเคียงได้ปฏิบัติตาม จนเกิดการรวมกลุ่มกัน เพื่อปรึกษาและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากการทำการเกษตรที่ **“ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และผลิตเอง”**

บริโภคเอง จำหน่ายเอง” ซึ่งเกษตรกรสามารถกำหนดราคาได้เอง ทำให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพทางการเกษตรอย่างแท้จริง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการทำการเกษตรของนายอำ พรหมไธสง แทบจะไม่พึ่งพาปัจจัยจากภายนอกเลย ต้นทุนในการทำการเกษตรลดลง ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น กำหนดราคาขายได้เอง ถึงแม้เศรษฐกิจจะตกต่ำ แต่นายอำ จะยังคงอยู่ได้ด้วยการทำการเกษตรแบบผสมผสาน แบบพอมี พอกิน พอใช้ พอแบ่งปัน

2.2.3) ผลงานก่อให้เกิดการขยายการผลิต เพิ่มการส่งออกและสร้างร่วมมือระหว่างภูมิภาค ส่งผลให้ยกระดับรายได้มวลรวมของประเทศ ได้อย่างไร

นายอำ พรหมไธสง ได้ทำไร่สวนผสมที่สามารถลดต้นทุนการผลิตอย่างเห็นได้ชัดเจน กิจกรรมการผลิตมีการใช้ทรัพยากรภายในแปลงให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูง ซึ่งทุกกิจกรรมล้วนแล้วแต่มีความเชื่อมโยงกัน เชื้อประโยชน์ให้แก่กัน โดยไม่มีเศษวัสดุจากกิจกรรมการเกษตรใดเหลือทิ้งที่จะสร้างมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อมเลย ยึดหลักการทำการเกษตรตามศาสตร์พระราชา แบ่งพื้นที่ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ เน้นการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และผลิตเอง บริโภคเอง จำหน่ายเอง ไม่ได้มุ่งเน้นการผลิตเพื่อการส่งออก แต่เน้นให้เห็นถึงการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เมื่อเหลือจากการบริโภคจึงจำหน่ายโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นหลัก เราได้กินอย่างไร ผู้บริโภคต้องได้กินอย่างนั้น

“ผมไม่รู้ว่ ความรวย ต้องมีแค่ไหนถึงเรียกว่าร่ำรวย แต่รู้ว่า วันนี้ครอบครัวมีกิน มีใช้อย่างพอเพียง

ไม่มีหนี้ค้ำเหมือนที่ผ่านมา จะมีบ้างก็เป็นหนี้ที่ใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการพัฒนาการประกอบอาชีพ และสามารถชำระได้ตามกำหนด”

2.3) ผลงานของท่านได้นำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง

- ☒ แก้ไขปัญหาได้ในระดับพื้นที่
- ☐ แก้ไขปัญหาได้ในหลากหลายพื้นที่
- ☐ แก้ไขปัญหาได้อย่างกว้างขวางทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ

ระบุผลงานที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา

(โปรดระบุพื้นที่ หรือประเทศที่นำผลงานไปใช้แก้ไขปัญหาจนสำเร็จ)

- การใช้หัวปุ๋ยอินทรีย์เบญจคุณแบบก้อน/น้ำ ในการลดต้นทุนการผลิตไม้ผลในเขตพื้นที่ อำเภอกาบเชิง จังหวัดระยอง รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง
- การใช้จุ่มข้าวเป็นอาหารเสริมให้กับบุคคลในท้องถิ่นในชุมชน และบุคคลทั่วไป โดยการสั่งซื้อทางออนไลน์

2.4) สัดส่วนในการสร้างสรรค์ผลงาน

- ☒ เป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง
- ☐ เป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม
 - ☐ สัดส่วนผลงานในส่วนที่เป็นผู้ปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
 - ☐ สัดส่วนผลงานในส่วนที่เป็นผู้ปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 แต่ไม่เกินร้อยละ 70
 - ☐ สัดส่วนผลงานในส่วนที่เป็นผู้ปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

*** จัดทำเอกสารประกอบหมายเลข 2 (สัดส่วนการสร้างสรรค์ผลงานของบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน กรณีผลงานเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม)

3. การขยายผลงาน

3.1 ท่านมีความสามารถในการถ่ายทอดผลงานหรือองค์ความรู้ อย่างไรบ้าง

- เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานของเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป
- เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ได้
- มีสื่อวีดิทัศน์นำเสนอผลไม่ในด้านต่างๆ

3.1.1) ผลงานของท่านนำไปเป็นตัวอย่างความสำเร็จและแบบอย่างแก่เกษตรกรอย่างไรบ้าง

มีสื่อต่างๆ และหน่วยทั้งภาครัฐและเอกชน นำเสนอผลงานให้กับบุคคลทั่วไปได้รับรู้ และมีโอกาสให้เข้ามาศึกษาเรียนรู้โดยผ่านสื่อวีดิทัศน์ต่างๆ รายการทีวี การจัดงานนิทรรศการต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรได้เข้ามาเรียนรู้ หรือ การเข้ามาศึกษาดูงานของเกษตรกรและบุคคลทั่วไป

3.1.2) มีกลุ่มที่รับผลงานไปถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างแพร่หลายอย่างไรบ้าง

มีกลุ่มเกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่เข้ามาเรียนรู้ และนำความรู้กลับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง เช่น มีเกษตรกรจากต่างพื้นที่มาเรียนรู้การทำนาปลอดสารพิษ โดยมาลงมือปฏิบัติเองในแปลงนา แทนการรับชมหรือรับฟังจากการบอกเล่าหรือภาพถ่าย มีเกษตรกรมาเรียนรู้การปักกล้าท่อน้ำยอินทรีย์เบญจคุณ เป็นต้น

3.1.3) มีการถ่ายทอดผลงานผ่านสื่ออะไรบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☒ หนังสือพิมพ์	☐ บทความ/วารสาร
☒ โทรทัศน์/วีดิทัศน์	☐ งานวิจัย
☐ วิทยุ/หอกระจายข่าว	☒ นิทรรศการ
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

3.1.4) มีการถ่ายทอดผลงานอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไรบ้าง

- โทรทัศน์/วีดิทัศน์ ต่างๆ
- การจัดนิทรรศการของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรและบุคคลทั่วไปได้เข้ามาเรียนรู้
- ถ่ายทอดผลงานผ่านการบรรยายให้ความรู้ ในการจัดการอบรมโครงการต่างๆ ทั้งของทางภาครัฐและเอกชน

3.2 ท่านมีเครือข่ายในการขยายผลงานหรือองค์ความรู้หรือไม่ อย่างไรบ้าง

- ☐ มีทีมงานเครือข่ายพัฒนาชุมชนในระดับชุมชนและท้องถิ่น
- ☐ มีกลุ่มเครือข่ายการพัฒนาเชื่อมโยงระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และระหว่างภูมิภาค
- ☒ มีกลุ่มองค์กร และสาขาเครือข่ายการพัฒนากระจายไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ

วิธีการสร้างเครือข่ายในการขยายผลงานหรือองค์ความรู้ (โปรดระบุชื่อกลุ่ม/เครือข่ายด้วย)

- เครือข่ายหมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน
- เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
- เครือข่ายอาสาสมัครเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
- เครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบ กรมส่งเสริมการเกษตร
- เครือข่ายศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

3.3 การยอมรับผลงานในระดับประเทศ

3.3.1) ผลงานของท่านได้รับการยอมรับ และมีผู้นำไปปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายทั่วทั้งประเทศอย่างไรบ้าง

นายอำ พรมไธสง เป็นเกษตรกรต้นแบบสาขาอาชีพ ทำนา สาขาอาชีพไร่นาสวนผสม ของ จังหวัดระยอง รวมถึงการเป็นเกษตรกรต้นแบบสาขาอาชีพไร่นาสวนผสมระดับเขตภาคตะวันออก ปี 2559 ทำให้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน มีเกษตรกรในพื้นที่ และต่างพื้นที่เดินทางมีศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้อยู่เป็นประจำ

3.3.2) ผลงานของท่านได้รับการผลักดันเป็นนโยบายหรือแนวปฏิบัติในระดับประเทศอย่างไรบ้าง

การดำเนินงานของนายอำ พรมไธสง เป็นการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต รวมถึงการปฏิบัติตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นนโยบายการทำงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.3.3) ผลงานของท่านได้รับการเผยแพร่จนมีการจำลองแบบไปใช้ในต่างประเทศ อย่างไรบ้าง

นายอำ พรมไธสง ได้รับคัดเลือกให้เข้ารับรางวัลผู้มีผลงานโดดเด่นในการอนุรักษ์ระบบการเกษตรแบบผสมผสาน จากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ สำนักงานประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (FAO) ประจำปี 2561 ในวันที่ 18 ตุลาคม 2561 (A model farmer from the Kingdom of Thailand for success in conservation approaches to integrated farming system)

ลงชื่อ)..... ผู้ได้รับการสรรหา/
(นางระนอง จรุงกิจกุล) ประธานคณะทำงาน/
เกษตรจังหวัดระยอง หัวหน้าหน่วยงาน
องค์กรต่างๆ

ในกรณีที่เสนอชื่อบุคคลเพื่อได้รับการสรรหาเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินโดยคณะทำงานหรือหน่วยงานต่าง ๆ ขอให้บุคคลที่ได้รับเสนอชื่อได้ลงนามไว้ด้วย

ข้าพเจ้า...นายอำ พรมไธสง..... ได้รับทราบการเสนอชื่อและผลงานเพื่อได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเชิดชูเกียรติเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินแล้ว

ลงชื่อ)..... ผู้ได้รับการสรรหา
(นายอำ พรมไธสง)
...../...../.....

หมายเหตุ ให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หลักฐานแสดงถึงเกียรติยศแห่งความดีที่ได้รับ เช่น สำเนาประกาศนียบัตร แผนผังที่อยู่อาศัย แผนผังแปลงกิจกรรม ภาพถ่ายกิจกรรม ประวัติของบุตร-ธิดา โดยสังเขป และเอกสารหรือหลักฐานอื่นๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา

เอกสารประกอบการพิจารณา

รางวัลผู้มีผลงานโดดเด่นในการอนุรักษ์ระบบการเกษตรแบบผสมผสาน จากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ สำนักงานประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (FAO) ปี 2561

รางวัล “คนดีศรีแผ่นดินตามรอยธรรมราชา” ปี 2562 สาขาเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยธรรมราชา จาก
มูลนิธิ 100 พระชันษา สมเด็จพระญาณสังวรญาณสุทรณ์ ในพระสังฆราชูปถัมภ์

มีสื่อความรู้ และตัวอย่างพร้อมบรรยายและสาธิต แต่ในปีได้มีโอกาสเป็นวิทยากรแก่หลายคน

รับคณะศึกษาดูงานจากจังหวัดตรัง

รับคณะศึกษาดูงานจากจังหวัดศรีสะเกษ

รับคณะศึกษาดูงานจากจังหวัดกำแพงเพชร

ถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังลูกหลานนักเรียน

ได้รับรางวัลและประกาศเกียรติคุณอย่างหลากหลายต่อเนื่อง บ่งชี้ถึงความสำเร็จและการยอมรับ

หนังสือสำคัญรับรองแปลงเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม SDGsPGS
จังหวัด ระยอง
SDGsPGS Organic Certification Statement Rayong Province

(Signature)
 ดร.อนุรักษ์ สีทอง
 นายกสมาคมการค้าเกษตรกรรมอินทรีย์ไทย

(Signature)
 นายทวี สุวรรณ
 ประธานสมาคมผู้ผลิตเกษตรกรรมอินทรีย์จังหวัดระยอง

(Signature)
 พันเอกพชรพงศ์ ฐนุส นาควงษ์
 ประธานคณะกรรมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม SDGsPGS จังหวัดระยอง

QR Code ตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)

เอกสารฉบับนี้ออกโดยระบบอินทรีย์ออนไลน์ ภายใต้ระบบสารสนเทศเพื่อช่วยเกษตรกรอินทรีย์ ส่งพิมพ์ ณ วันที่ 16/09/2563

นายอำเภอ พรหมไธสง
รหัสเกษตรกร 6599
 22/3 ม.13 ต.ทุ่งควายกิน อ.นากลาง จ.ระยอง
ชื่อแปลง : นาดีเฮ้า
รหัสแปลง : 6003 เนื้อที่ 7 ไร่

ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
SDGsPGS
ประเภทการรับรอง
อินทรีย์(Organic)

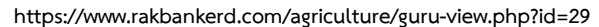
ผลการตรวจแปลง (IPGS)
รับรองโดยไม่มีเงื่อนไข
 วันที่ตรวจแปลง
 16/08/2562

กลั่นกรองระดับจังหวัด
ระดับอินทรีย์
 วันที่ประชุมกลั่นกรอง
 21/12/2562

รับรองระดับจังหวัด
รับรองอินทรีย์
 วันที่ประชุมรับรอง
 07/02/2563

รับรองตั้งแต่วันที่ :
 07/02/2563
ถึงวันที่ : 07/02/2564

ละติจูด : 12.74639789
ลองจิจูด : 101.701596155

แบบสำรวจความคิดเห็นต่อบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น.....

ชื่อผู้เข้ารับการสรรหา.....นายอ่ำ พรหมไธสง.....

ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....นางจันทิมา สรรค์สุวรรณ.....

ที่อยู่.....๑๑๙ สำนักงานเกษตรอำเภอหนอง.....

ความสัมพันธ์กับบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตำบล.....

โปรดตอบคำถามดังต่อไปนี้

๑. บุคคลที่เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินได้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างไรบ้าง

๑) ความขยันหมั่นเพียร การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

.....เป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียร ใฝ่รู้ในเวลาว่าง และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานด้านการเกษตรและหน่วยงานอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องและเต็มใจ.....

๒) การเป็นแบบอย่างที่ดี

.....เป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างในสังคม ในการเป็นผู้นำและแบบอย่างให้กับเกษตรกรในชุมชน.....

๓) การมีระเบียบวินัย เคารพต่อกฎหมาย

.....เป็นบุคคลที่ให้ความเคารพและปฏิบัติตามระบบและกฎระเบียบของชุมชน และสังคมอย่างเต็มใจ.....

๔) การปฏิบัติตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย

.....เป็นบุคคลที่ให้ความเคารพต่อการตัดสินใจของกลุ่ม ไม่ยึดติดกับความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่.....

๕) การเป็นผู้ใฝ่รู้และนำความรู้มาปฏิบัติงานจนเกิดประโยชน์

.....เป็นบุคคลที่มีความใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จากที่ต่าง ๆ โดยไม่ยึดติดว่าตนเองมีความรู้มาก.....
กว่าผู้อื่น และนำความรู้ที่ได้มาทดลองต่อเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด.....

๒. ท่านเห็นว่าบุคคลที่เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินมีคุณธรรม จริยธรรม และความเสียสละอย่างไรบ้าง

๑) การเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

.....เป็นบุคคลที่ยินดีช่วยเหลือผู้อื่นทั้งในด้านความรู้ หรือด้านอื่น ๆ โดยไม่หวังผลตอบแทน อาทิเช่น การช่วยเหลือให้ความรู้ในการประกอบอาชีพกับคนในชุมชนเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น.....

๒) การยึดถือและปฏิบัติตามหลักคุณธรรมทางศาสนา

.....เป็นบุคคลที่ยึดหลักพรหมวิหาร.๔. ในการดำเนินชีวิต. โดยยึดการใช้. เมตตา. กรุณา. มุทิตา. อุเบกขา

๓) การผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนผลงานเป็นรูปธรรม

.....การมีลงมือทำสิ่งต่าง..ๆ ให้เกิดผลลัพธ์ออกมา และดำเนินการปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้ให้ดียิ่งขึ้นไปอีก

ลงชื่อ)..... ผู้ให้ข้อมูล

(นางจันทา สรรสุวรรณ์)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

แบบสำรวจความคิดเห็นต่อบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น.....

ชื่อผู้เข้ารับการสรรหา.....นายอำเภอ พรหมโสดง.....

ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....น.ส. สิริลักษณ์ คันทวี.....

ที่อยู่.....3 ม. 8 ถ. ๗๐ พ. อ. ท่าใหม่ จ. คันทวี.....

ความสัมพันธ์กับบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน.....

โปรดตอบคำถามดังต่อไปนี้

๑. บุคคลที่เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินได้ประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างไรบ้าง

๑) ความขยันหมั่นเพียร การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

9 ชั่วโมงต่อวัน พร้อมกิจกรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี
และเป็นผู้มี รสนิยมการอ่านที่ดี

๒) การเป็นแบบอย่างที่ดี

เป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เกษตรกรในท้องถิ่น
ด้านเกษตร

๓) การมีระเบียบวินัย เคารพต่อกฎหมาย

เป็นบุคคลที่มีวินัยสูง 4 ไร่ ๕๕๖ ไร่ ในบ้านและวัด

๔) การปฏิบัติตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย

เป็นบุคคลที่มีความรักความสามัคคีกับคนในท้องถิ่น
ของชุมชน

๕) การเป็นผู้รู้และนำความรู้มาปฏิบัติงานจนเกิดประโยชน์

เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ 4 ไร่ ๕๕๖ ไร่ และ 1 ไร่ ๕๕๖ ไร่
นา 4 ไร่ ๕๕๖ ไร่๒. ท่านเห็นว่าบุคคลที่เข้ารับการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินมีคุณธรรม จริยธรรม และความเสียสละ
อย่างไรบ้าง

๑) การเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

9 ชั่วโมงต่อวัน พร้อมกิจกรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยไม่ได้อะไรตอบแทน
ช่วยเหลือคนรอบข้าง

เป็นบุคคลที่อยู่ในลักษณะอัน ก้าว

๓) การผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนผลงานเป็นรูปธรรม
มีทรงส่งทำส่งทำส่ง | และให้ประสิทธิ์จึงได้จัด

ឈ្មោះ (ឈ្មោះ) ផ្ទះលេខ
 16 / 11 / 63